

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Trithemij, Spanheimensis, Et Postea Divi Jacobi apud Herbipolim Abbatis, Viri suo aevo doctissimi. Tomus ... Annalivm Hirsavgiensivm

Opus nunquam hactenus editum, & ab Eruditis semper desideratum.
Complectens Historiam Franciae Et Germaniae, Gesta Imperatorum,
Regum ...

Trithemius, Johannes

S. Galli, 1690

De Diethmaro Monasterij Hirsaugiensis sexto Abbate, qui præfuit annis
XXVI. Mense uno, diebus XXI. & gestis illius temporis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38550

qui Episcoporum extitit ultimus. Secundus verò continet successiones & acta duodecim Archiepiscoporum à sancto Bonifacio, qui primus extitit usque ad ipsum Hildebertum, qui duodecimus fuit. Ad Adelberonem quoque memoratum Abbatem in Bliedenstat scripsit de regimine curæ pastoralis valde utilem librum. In regulam quoque S. Patris Nostri Benedicti commentarium. In quinque libros Moyse explanationum libros 20. De Musica libros tres. Alia insuper multa composuit, quæ necdum ad notitiam nostræ lectionis pervenerunt.

Adelbero
Abbas sancti
Ferrucij.

DCCCCXXVI.

Anno Rudolphi Abbatis octavo currente, Henricus Romanorum Rex Sclavis & Danis victis, ac sub tributo redactis, nomen suum celebravit, & cunctis in circuitu Barbaris sui timorem incussit. Eodem anno Ungari Salardo duce Italiam pervagantes, Papiam obsidione cingunt, capiunt & incendunt, multis hominum millibus interfectis. Berengarius quoque Rex ab Italiensibus hoc anno crudeli nece occiditur.

Sclavi, &
Dani à Rege vincuntur.

Ungari devastant Italiam.

Anno prænotato Rudolphus Abbas hujus Cœnobij Hirsaugiensis post longam infirmitatem vicesimâ secundâ die mensis Martij migravit ad Dominum, in Ecclesia S. Aurelij sepultus cum antecessoribus suis. Vir quidem bonus, mitis & mansuetus; sed ad regimen animarum minus idoneus; sub cujus moderamine disciplina regularis non parum tepescere cœpit, maximè circa silentium, & obedientiam mandatorum. Obijt autem, ut Menfridus est testis, anno ætatis suæ sexagesimo tertio, regiminis verò Abbatialis septimo, mensè quoque septimo, die quarto, alterâ die natalis sanctissimi Patris nostri Benedicti, hoc est, xi. Calendas Aprilis.

Rudolphus
Abbas sancti
Aurelij obiit.

De Diethmaro Monasterij Hirsaugiensis sexto Abbate, qui præfuit annis xxvi. Mensè uno, diebus xxi. & gestis illius temporis.

Post mortem Rudolphi Abbatis magna in deligendo Successore inter Fratres difficultas subsecuta fuit. Nam sanior pars Seniorum, quibus cordi fuit observantia disciplinæ regularis, talem habere Pastorem optabat, qui pristinum illum fervorem, jam penè in quibusdam extinctum, resuscitare verbo & exemplo, & vellet, & posset: memores incommodorum, quæ susceperunt sub Rudolpho, qui parùm hæc animadvertisse videbatur. At contrà major pars juvenum, quamquam non sanior, remissione pristinâ consueti, suis Abbatem moribus convenientem requirebant. Post multos tandem tractatus suum interponente consilium Reverendissimo Abbate Fuldensium Hildeberto, unanimi consensu elegerunt Diethmarum, Monachum Cœnobij sancti Galli, jam prius aliquantulum notum, qui Euthelmo scholam tenente apud sanctum Aurelium, per biennium inter eos fuerat conversatus. Hunc ergo in Abbatem eligentes anno prænotato, Dominicæ Nativitatis nongentesimo vicesimo sexto, Indictione quartâ decimâ, mensis verò Martij die vicesimâ tertiâ, de Monasterio sancti Galli honestissimè fecerunt adduci: quem venientem ad Cœnobium Divi Aurelij Hirsaugiense

Diethmarus
Monachus
S. Galli eligitur
Abbas Hirsaugiensis.

Geno & Patria Diethmari Abb.

Hartmondus Scholaſticus S. Galli.

Adelhardus ſancti Galli.

Diethmarus ſit Presbyter.

Moribus integer.

Prudens in agendis.

Burckhardus Dux occiditur.

Smaragdus Monachus Scriptor.

gienſe 18. die Calendarum Maij debito cum honore ſuſceperunt. Qui ordinatus Abbas præfuit in omni religione, & ſanctitate annis ſex, atque viginti, menſe uno, diebus verò uno, & viginti. Patria fuit Suevus, honeſtis parentibus ortus, patre genitus Arnolde, matre verò Helvige, ſecundum ſæculi conditionem nullâ quidem nobilitatis prærogativâ ſublimate: ſed mediocri fortunâ in abundantia Chriſtiana utentibus; quem adhuc puerum in prædictum ſancti Galli Cœnobium ad ſerviendum Domino juxta Regulam Divi Patris Noſtri Benedicti tradiderunt, per cujus meritum Dei ſe miſericordiam poſſe conſequi non dubitabant. Fuit eo tempore Magiſter ſcholarum ſancti Galli poſt Notgerum Monachus quidam in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus, nomine Hartmondus, qui traditum ſibi ab Abbate cum alijs puerum Diethmarum ſuſcipiens, cum videret illum ingenio vivacem, magnam pro ejus inſtitutione diligentiam adhibuit. Mortuo autem non poſt multos annos Hartmondo ſucceſſit in regimine ſcholarum Adelhardus Monachus frater Notingi, ex Monacho Conſtantiensis Epifcopi, vir & ipſe doctus, qui Diethmarum, & Helpericum ſingulari præditos ingenio, ſingulari quoque ſtudio docere in omni genere ſcientiarum diligentiffimè curabat. Itaque Diethmarus cum ætate proficiens in omni ſtudio ſcripturarum doctiſſimus evaſit: & non minus vitæ merito, quàm eruditione literarum ſcientiâ cunctorum erat venerandus. In Monasterium à parentibus datur, cum puer eſſet decem annorum: ordinatur Presbyter ætatis ſuæ anno 28. & cum impleret vitæ annos quinque & triginta in Abbatem, ſicut diximus, fuit ordinatus. In Paſtorem itaque hujus Cœnobij Hirſaugienſis ordinatus in omnibus ſe pro viribus exhibere ſtudit, & utilem & irreprehenſibilem. Fuit enim continentiffimæ vitæ, in cibo parcus, in potu parcior: qui verbo & opere exemploque vigilantiffimus, regularis diſciplinæ obſervantiam in hoc Monasterio non mediocriter collapſam, prudentiffimo moderamine ad priſtinum vigorem revocavit. In agendis quibuſlibet rebus providâ ſemper deliberatione utebatur; nec temere quidquam agere conſuevit. Erat ſanè non ſolum doctus, ſed & eloquentiffimus; tamque ad perſuadendum idoneus, ut rarus fuerit inter prudentes, qui ejus ſententiæ contradiceret. Fratrum ſuorum infirmitates modeſtiſſimâ ratione curabat: & ſuâ longanimitate omnium perturbationes facillimè ſuperabat.

DCCCCXXVII.

Anno Diethmari Abbatis hujus Monasterij ſancti Aurelij Hirſaugienſis currente ſecundo, Burckhardus Alemanniæ aut Sueviæ Dux magnanimus in Italia occiſus eſt: & Suevorum ducatus Hermanno fratris ejus filio à Rege committitur. Anno quoque prænotato Henricus rex Romanorum potentiſſimus conventum Principum indixit apud Moguntiam ad feſtum Dominicæ Reſurrectionis, ubi comparentibus multis, plura pro utilitate Imperij ſolemniter conſtituta fuerunt. In Gallia poſt mortem Caroli Regis incarcerati, Rudolphus Dux Burgundionum repudiatus ab Italiſibus, regnat annis duobus; vir ſuperbus, & nimium temerarius, & ob id cunctis odioſus.

Claruit hiſ temporibus Smaragdus Monachus ſancti Maximini Trevirenſis Ordinis Divi Patris Noſtri Benedicti, & poſtea Cœnobij ſancti Michaëlis Abbas, vir in divinis ſcripturis non mediocriter doctus, & ſæcula-

ſæcularis litteraturæ non ignarus, qui ſcripſit de inſtitutione Monachorum librum valde utilem, quem diadema prænotavit. In Pſalterium quoque commentariorum ſimiliter librum unum. Sermones quoque varios, & homilias tam ad populum, quàm ad fratres non inelegantes. Alia inſuper complura edidiſſe dicitur, quæ ad notitiam meam non pervenerunt.

DCCCCXXVIII.

Anno Diethmari Abbatis tertio Herigerus Archiepiſcopus Moguntinus obiit, primâ videlicet die menſis Decembris, vir per omnia Magnificus. Cui ſucceſſit in Pontificatu electione Canonicorum Hildebertus Fuldenſis Cœnobij Monachus & Abbas, genere Francus Orientalis, vir miræ ſanctitatis, & præter naturalem ſapientiam animi, litterarum quoque ſcientiâ ſatis illuſtris; qui inter cetera dona etiam ſpiritum prophetiæ obtinere à Domino meruit. Præfuit autem Eccleſiæ Moguntinæ in omni ſanctitate annis quatuordecim: & Ottonem primum in Regem Romanorum apud Aquasgrani poſtea inunxit & coronavit, ut ſuo loco dicemus. Hic eſt Hildebertus Deo dilectus Pontifex, cujus conſilio Diethmarus in Abbatem hujus Monafterij Hirſaugienſis, ſicut diximus, fuit electus: cui & ſingulari amore familiaritatis uſque ad mortem fuit conjunctus. Ambo Deo chari ſunt modo pace pari.

Hildebertus
fit Archiep.
Moguntin.

Anno prænotato magni perturbationum motus in Italia ſuborti fuerunt, tyrannis inter ſe pro Imperio ſævientibus. Rudolphus de Regno expellitur: & Hugo Comes Arelatenſis homo ferox in regnum ſubrogatur.

DCCCCXXIX.

Anno Diethmari Abbatis iv. Henricus Rex paganorum cum Ungaris Danis atque Bohemis triumphator evaſit: interficiens eorum pluſquam viginti millia, captivosque cum præda abducens quàm plurimos, incutiens ſui terrorem cæteris omnibus. His temporibus Diethardus Abbas Monafterij Hirſfeldenſis noſtri Ordinis vir prudens, & doctus imperio Henrici Regis factus eſt Epicoſopus Hildenſhemienſis in Saxonia, nonus in ſucceſſione Pontificum ejuſdem Eccleſiæ, & præfuit annis duobus & viginti in omni religione & ſanctitate. Cui in Abbatia ſubſtituitur Burckhardus venerabilis Monachus, & præfuit annis ferme tribus, poſtea in Epicoſopum Herſipolenſis Eccleſiæ, ut ſuo dicemus loco per Regem inſtitutus.

Hugo Co-
mes tyran-
nizat.

Diethardus
ex Abbate
fit Epicoſop.

Anno prænotato Rudolpho Gallorum rege mortuo, proceres Regni legatione in Angliam miſſâ Ludovicum Caroli captivi quondam Regis filium apud Avunculum Adelſtanum Regem Anglorum cum matre exulantem & profugum revocantes, ſibi creaverunt in Regem, qui regno paterno feliciter ſuſcepto, ſatis ærumnoſe, & in multis adverſitatibus regnavit annis ferme viginti novem, ſuorum inſidijs & rebellionem multipliciter omni tempore afflictuſ.

Ludovicus
fit Rex in
Gallia.

Anno quoque præſignato Joannes Papa decimus moritur in vinculis, animi deficiens amaritudine: fuerat enim factione Romanorum in carcerem detrufus per milites Guidonis, propter diſſenſionem, quam habuit cum Alberico Ethruriæ Marchione, qui Ungaros in vindictam ſui contra Pontificem vocaverat in Italiam. Unde cum Ungari totam penè ſubvertiſſent Italiam, commoti atrocitate facti Romani, Alberi-

Joannes Pa-
pa X. in car-
cere mori-
tur.

cum Marchionem auctorem malorum capientes interfecerunt. Pontificem verò quasi eum, qui occasionem dedisset, coniecerunt in carcerem, ubi sicut est dictum miserabiliter defecit. Post quem alter quidam Joannes Pontificatum invasit: sed quia non intravit per ostium, reiecit: & in catalogo summorum Pontificum meritò non locatur. Quotandem ut meritò dejecto, Leo Presbyter Romanus ejus nominis vi. canonicè in Pontificem electus præfuit mensibus sex, diebus xv. vir bonus, & omni honore dignus. Eodem quoque anno Hugo tyrannus quosdam Italianum habens suspectos, consilio & auxilio Samsonis Comitum circumventos interfecit: cujus atrocitate facti omnium ferme Italorum in se odiùm concitavit.

Joannes Antipapa. Leo fit Papa vi.

quodammodo
quidam in
quodammodo

Lancea
Constantini Imperatoris Magistri.

Monasterium
Quedlenburg.

Stephanus fit Papa sextimus.

Bohemia convertitur ad fidem.

Edelstanus Rex Anglorum.

DCCCCXXX.

Anno Diethmari Abbatis quinto Henricus Rex Lanceam Constantini Cæsaris quondam magni clavis intextam Dominicis mirandi operis à Rudolpho Burgundionum Rege precibus, minis atque muneribus obtinuit; quam ille à Samfone suprascripto Comite amico suo accepit dono. Quod munus Rex potentissimus tandem affecutus Cræsi divitijs prætulit; & Romano Imperio ad insigne tutamenque posteris singulari devotione commendavit. Hanc lanceam esse credimus, quam apud Nurenbergenses quotannis cum multis insignijs alijs Caroli quondam Imperatoris magni ostendunt. His quoque temporibus Henricus Romanorum Rex inclitus Monasterium illud nostri Ordinis Monialium insigne, quod vocatur Quedlenburg, in Saxonia, fundavit in honorem S. Servatij Tungrorum quondam Episcopi: ubi Abbatissa virginum prima fuit instituta Mathildis ipsius Henrici Regis filia, soror Ottonis postea Imperatoris primi: virgo multis clara virtutibus, de qua multi multa scripserunt.

Anno etiam prænotato Leo Papa vi. moritur, & in Basilica S. Petri Principis Apostolorum cum honore debito sepelitur. Huic in Pontificatu per canonicam electionem successit Stephanus ejus nominis vii. patriâ Romanus, & præfuit annis duobus, mense uno, diebus duodecim: vir moribus integer, & conversationis merito sanctissimus.

DCCCCXXXI.

Anno Diethmari Abbatis sexto Henricus Romanorum in manu valida secundò migravit in Bohemiam, & devictum gentis principem nomine Ziptineum, vel ut alij dicunt, Spireneum cum suis omnibus ad Christi fidem convertit. Qui Baptismi gratiam consecutus, reliquum vitæ suæ in omni justitia & sanctitate consummavit. Qui ob reverentiam & honorem Christianæ fidei, quam devotissimè susceperat, ex Duce in Regem, Henrici victoris auctoritate, fuit sublimatus. Habebat autem duos filios Wenzislaum videlicet sanctissimum virum, qui patri successit in regno: & Bolefslau, qui fratrem suum crudeliter occidit: de quibus suo inferius ordine laus dicemus. Claruit his temporibus Edelstanus post Edvardum patrem Rex Anglorum, vir in Christiana Religione sanctissimus, adeò circa divinitatis cultum studiosus atque sollicitus, ut vix in tota Anglia fuerit aliquod vetustum Monasterium, quod non vel ædificijs, vel ornamentis aut libris vel prædijs decoraverit. Nova enim Monasteria nostri Ordinis, quasi ex professo construxit: vetusta quasi nil aliud

aliud habens agere, munificentissimè reformavit. Cujus sororem alteram Otto Heinrici Romanorum regis filius, post Imperator duxit uxorem: alteram verò Ludovicus Aquitanorum Princeps de genere Caroli magni superstes in conjugem accepit.

DCCCCXXXII.

Anno Diethmari Abbatis VII. Dietho Herbipolensis Episcopus moritur XVII. Calend. Decemb. cui Burckhardus Abbas Monasterij Hirsfeldensis, de quo supra diximus, succedens præfuit annis decem, mensibus tribus, & diebus XXIII. vir tam in divinis scripturis quàm sæcularibus litteris haud mediocriter doctus; moribus quoque non minus quàm eruditione venerandus: cui in Abbatia Hirsfeldensi Megengos successit, vir strenuus, & in omni genere doctrinæ scripturarum multum eruditus. Eodem anno Stephanus Papa septimus moritur, & in Ecclesia S. Petri sepelitur: cujus vita mansuetudinis & Religionis plena fuit: cui Joannes ejus nominis undecimus succedens præfuit annis quatuor, mensibus decem, diebus verò quindecim, cujus temporibus Italia tyrannorum crudelitatem experta gemebat. Claruit his temporibus post Richardum scholasticum Monasterij S. Matthiæ apud Treviros Diethelmus Monachus atque Magister scholarum doctissimus, qui à bono præceptore optimè instructus multos in omni scientia discipulos doctissimos reliquit. Erat sanè non solum scientiâ scripturarum magnificus, sed etiam mirabili quadam gratiâ docendi præditus, quâ suis auditoribus multa parvo tempore tradere potuit, quæ ceteri fortè pluribus annis vix impartiri alicui potuissent. Scripsit de mensura Monachorum librum unum. De compositione Astrolabij librum. De usu & utilitate Astrolabij librum unum. De arte metrorum libros duos. De studio & amore divinarum scripturarum, ad Marquardum Monachum Epternacensem librum unum. In Evangelium Matthæi ad eundem librum unum. Alia quoque nonnulla compilasse dicitur, quæ necdum in manus nostras pervenerunt. Præfuit autem abhinc scholæ Monasticæ in memorato Cœnobio S. Matthiæ annis XXIII. Marquardus etiam prædictus Monachus, & Scholasticus in Cœnobio sancti Willebrordi Epternacensi, quod sex ferme à Treveri distat miliaribus in pago Eufaliorum, hæc tempora suâ eruditione, & scriptis reddidit clariora: nam cum esset in omni scripturarum scientiâ doctissimus, varia ad utilitatem posteritatis lucubravit opuscula. Ex quibus extat in Musicam Boëtij commentariorum insigne opus, quod Ludovico Gallorum Regi inscripsit. De septem artibus, quas liberales vocant, libros totidem composuit. Vitam sancti Willebrordi Trajectensis quondam Episcopi fundatoris Monasterij præfati Epternach gemino descripsit eloquio. Hymnos quoque, profas, & varios in laudem Sanctorum cantus, & melodias composuit; cum alijs multis, quæ profundum hominis testantur ingenium. Aurea fuerunt in Ordine sanctissimi Patris nostri Benedicti hæc sæcula, quibus viri Monastici vitâ, & doctrinâ penè innumerabiles ubique claruerunt. Ex quibus multi ad Pontificatus apicem fuere promoti: cum nulla in toto Latinorū imperio reperiretur Ecclesia, quæ de Ordine Monachorum non habuerit Antistitem. Commendabat enim vitæ sanctitas scientiam scripturarum: & fecit eruditio litterarum omnimoda vitam Monachorum multò clariorem. Duravit hæc ipsa Ordinis

Burckardus
ex Abbate
fit Episcopus
Herbipol.

Joannes fit
Papa XI.

Marquardus
Epternacensis.

Ejus Opuscula.

Aurea Ordinis
nostri hæc
sæcula.

Unius cor-
ruptio al-
terius ge-
neratio.

dinis nostri præcellens gloria virorum annis ferme quingentis, quamdiu fuit sub Latinorum Ecclesia solus, & multa sanctorum millia transmisit ad Superos: quorum ille novit numerum, qui cunctos in sua fide condidit sanctos. At postquam factum est anno Christianorum centesimo supra millesimum, quando Cistercienses primum à nostris fecere digressum, Religio Benedicti paulatim corrui, & usq; in presentem diem ad statum pristinum in toto non surrexit. Vita enim Monachorum istius temporis nimium est tepida, scientia scripturarum in eis aut nulla, aut parva.

DCCCCXXXIII.

Ratherius
Episc. Ve-
rona expel-
litur.

Anno Diethmari Abbatis octavo, Ratherius ex Monacho Lobien-
sis Cœnobij Episcopus Veronensis à Rege Hugone Episcopatu pulsus, quia Bavaris favebat, Papiam relegatur: ubi & librum de suis ærumnis, ut supra diximus, pulchrâ distinctione conscripsit. Arnolphus etenim Bavarie dux jussu Regis Henrici cum magno armatorum exercitu in Italiam contra Hugonem regnum occupantem veniens, à Veronensibus suscipitur, & cum tyranno confligens superatur. Hinc elatus victoriâ proceres Veronensem Hugo Tyrannus irarum plenus aggreditur, & alios gladio fecit occidi, alios in exilium ad diversa loca bonis eorum confiscatis fecit relegari.

Arnolphus
Dux Bava-
riæ vinci-
tur.

Anno prænotato Saraceni ex Africa transfretantes per mediterraneum mare magno suorum tumultu Genuam Italiae civitatem intrarunt, & hostili modo eam depradantes, multa hominum millia occiderunt. Captâ verò ingenti prædâ civium, ad sua cum navibus revertuntur.

DCCCCXXXIV.

Ungaricæ-
duntur ab
exercitu
Regis.

Anno Diethmari Abbatis nono, Ungari denuo fines Imperij Romani hostili animo ingressi ab exercitu Regis Henrici, aut cæsi, aut capti temeritatis suæ pœnas dederunt. Claruit his quoque temporibus apud Francos Orientales in Cœnobio sancti Burkardi juxta Herbiopolim Reinhardus Monachus & Magister scholarum ibidem, in omni genere doctrinarum nominatissimus: sub cujus institutione scientiâ litterarum multâ, claustrales ejusdem loci complures mirificè profecerunt. Scripsit inter cætera ingenij sui opuscula de quadratura circuli librum unum. In Categorias quoque Aristotelis libros quatuor. De musica libros duos. De arte poetica librum unum. In Cantica Canticorum librum unum. De Monochordo librum unum. De Resurrectione Mortuorum librum unum. Contra Hæresin Anthropomorphitarum libros tres. Et alia multa, quæ necdum vidimus.

DCCCCXXXV.

Notingus
ex Mona-
cho S. Galli
Episc. obiit.

Anno Diethmari Abbatis decimo, Notingus ex Monacho Cœnobij sancti Galli in Suevia Episcopus Constantiensis moritur: vir in omni scriptura tam divina, quàm humana doctissimus, anno Pontificatus sui post Salomonem octavo decimo. Hic verò cum in omni genere doctrinarum esset peritissimus, scripsit adhuc in Monasterio constitutus multa præclara opuscula, quibus nomen suum immortalitati consecravit. Ex quibus est insigne volumen super quatuor Evangelia Domini nostri Jesu Christi. Item in Regulam sanctissimi Patris nostri Benedicti composuit librum unum; & varios cantus in laudem sanctorum. De cæteris, quæ scripsit nihil adhuc vidimus. Post mortem verò Notingi sanctus Conradus

radus Episcopus Constantiensis Ecclesie ordinatus est; vir Apostolica conversationis, qui & in vita, & post mortem infinitis penè miraculis confuscavit. Magna inter eum, & sanctum Udalricum Augustensium Episcopum familiaritatis amicitia viguit: sicut in utriusque vita scriptum invenitur. Anno prænotato, magna Synodus Episcoporum, & Abbatum apud Erpfordiam Thuringie oppidum jussu Regis Heinrici fuit celebrata, in qua multa pro utilitate, & decore Reipublice Christianorum constituta sunt; & præcipuè contra hæresim Simoniacæ pravitate, & incontinentiam quorundam Sacerdotum, qui sanctum officium amplexibus meretricum polluere, & dehonestare non verebantur. Eodem quoque anno multa signa mortem Heinrici Regis præcesserunt: nam sol sereno coelo mox obscuratus est; per fenestras verò domorum radios quasi sanguineos atque pallentes immittebat. Mons in quo situm est Cœnobium Monialium nostri Ordinis, dictum Quedelenburg, quod Henricus Rex, ut diximus, fundaverat, in quo & postea fuit sepultus, hoc anno flammam evomuit. Homini cujusdam in Saxonia sinistra manus ferro cum brachij parte penitus amputata, & in cœmeterio sepulta, post annum ei dormienti ad integrum restituta fuit: cui pro signo miraculi quasi linea una parvula sanguinei coloris in modum serici fili subtilis, in locum amputationis & conjunctionis relicta, quoad vixit, indelebilis apparuit.

DCCCCXXXVI.

Anno Diethmari Abbatis undecimo indictione Romanorum nomina, obiit Helmfridus quondam Abbas Fuldenensis, vir ingenio clarissimus, & multa rerum experientia insignis: cui primus in Abbatia successerat Monachus quidam nomine Hetho, & præfuit annis quatuordecim, qui ruinas Cœnobij sui, quod Ungari dudum incendio penè totum destruxerant, magnis impensis studiosè reparavit. Eodem anno Henricus Rex Romanorum & Theutonicorum domitis in circuitu gentibus Romanis ire statuit; paratisque omnibus, quæ ad iter tantum videbantur necessaria, infirmari cœpit, & propterea viam coactus intermisit. Qui se moriturum considerans, Ottonem primogenitum suum Regem coram Principibus, eorum consensu designans, quartâ die mensis Julij moritur; & in Cœnobio Quedelenburg, quod ipse construxerat, sepelitur. Qui licet in vinculis hostibus esset gloriosus, quia tamen pacificus erat, nullam operam dedit, ut ab Italia fugarentur tyranni, qui sibi mutuo succedentes, Imperiū miserabiliter diviserunt. Et hæc fuit causa, quod à tempore Arnolphi Imperatoris tres Romanorum Reges ad Imperij coronam non venerunt.

DCCCCXXXVII.

Anno Diethmari Abbatis XII. Otto primus Henrici Regis primi filius in palatio apud Aquasgrani Principum electione in locum demortui Patris Rex constituitur, & per ministerium Hildeberti Moguntinensium Archiepiscopi in Ecclesia Beatissimæ Virginis ibidem inunctus coronatur. Imperavit autem abhinc plusquam triginta annis cum potentia ingenti & gloria. Cum inter Archiepiscopos Treverensem & Coloniensem apud Aquasgrani super Regis coronatione fuisset orta dissensio, quorum uterque ministerium Consecrationis ad jus suum pertinere volebat; Principum tandem sententiâ decretum est, hoc munus per manus Hilde-

L

berti

Synod. Episcoporum celebratur Erphord.

Apparere prodigia:

Mösardet.

Hetho fit Abbas Fuldenensis:

Henricus Rex primus moritur.

Otto primus Rex Francorum & Imperator Romanorum:

berti Moguntinorum Archiepiſcopi illâ vice debere compleri, quod & factum eſt. Accedens itaque ad ſanctum Altare Hildebertus Pontifex Magnus, divinum cum ſumma devotione celebravit Officium; quo ex ordine conſummato tali ſerie ad novi Regis Unctiorem cunctis litanibus, & Deum collaudantibus proceſſit. Imprimis accipiens de Altari gladium & baltheum ad Regem coram ſe genua ſectentem convertitur, & præcingens eum Imperiali ſpattâ, tali modo loquebatur: *Accipe hunc gladium Dei munere ſacro Imperio deſtinatum, in quo deicias omnes adverſarios Chriſti, quem tibi auctoritate Omnipotentis Dei tradimus, cum omni poteſtate totius Imperij Francorum, ad firmiſſimam pacem omnium Chriſtianorum.* Deinde ſumptis Chlamyde, & Armillis, induit eum dicens: *His cornibus humerotenus demiſſis monearis, quanto ſidei zelo ſervere debeas, ut in deſenſione populi Chriſtiani tibi commiſſi, ac pace tuenda omni tempore uſque ad ſinem vite conſtans perſeveres, Amen.* Poſt hæc tradidit in manibus ejus ſceptrum, & orbem aureum, dicens: *His ſignis munitus eſto, quatenus ſubjectos tibi populos paternâ caſtigatione corripas, ſequæ primùm Dei Miniſtris, deinde etiam viduis & orphanis & pupillis Protecctorem & Deſenſorem ſemper exhibeas, eiſque manum miſericordiæ, & ſceptrum clementiæ libenter porrigas, & à via juſtitie nullo unquam tempore recedas, Amen.* Deinde fuſo ſuper caput ejus oleo conſecrationis, ait: *Unxit te Dominus in Regem ſuper populum ſuum, ut nunquam de capite tuo oleum miſerationis deſiciat, quo hic, & in futuro ab ipſo Creatore tuo Domino Jeſu Chriſto miſericordiam conſequaris, Amen.* Poſtremò impoſuit capiti ejus coronam ſanctam regalem, dicens: *Coronavit te Dominus coronâ juſtitie, quâ monearis, te debere juſtitiam adminiſtrare ſubjectis, quatenus hoc ornamento regali præmunitus, & reverendus tuis, & terribilis appareas inimicis, & poſt hujus vite terminum ſempiterno cum ſanctis omnibus premio coroneris, Amen.* Deinde Choro proſequente Hymnum Ambroſianum: *Te Deum laudamus.* Pontifices Ottonem ſuper ſolium regale poſuerunt, ſalutantes eum Regem Francorum ex more, & patricium Romanorum cum ingenti læticia. Otto igitur coronatus, & unctus in Regem, quàm ſapienter in regni moderamine, quàm fortiter in adverſantium certamine, quàm ſtrenuè in omnibus, quæ ad Religionem pertinent, ſe geſſerit, nemo facilè dixerit. Primùm itaque Barbaris ad novas res moliendas deſavientibus, Bolizlaus Dux Bohemiæ ſanctiſſimum Regem Wencizlaum fratrem ſuum in odium Chriſtianiæ Religionis, & Romani Imperij, qui erat fidelis, & utilis, crudeliter occidit; in cujus ultionem Rex Otto exercitum contra Bolizlaum miſit in Bohemiam, ubi primò noſtri extirpatores; deinde pro recenti victoria ſecurius agentes repentinâ incurſione penè omnes ab eo occiſi ſunt. Duravit autem bellum hoc inter Ottonem Regem, & Bolizlaum Ducem annis ferme quatuordecim; poſtea Dux ſuperatus, Regi Ottoni cœpit primùm obedire, & eſſe fidelis cunctis vitæ temporibus.

DCCCCXXXVIII.

Annus iſte centeſimus eſt Monaſterij primi ſancti Aurelij Hirſaugienſis à tempore institutionis primi Abbatis Luthberti, de quo ſuperius ſufficienter eſt dictum, uſque ad hunc annum Diethmari Abbatis tertium decimum, indictionem undecimam. Eodem anno tria Ordinis noſtri Monaſteria incendio perierunt, videlicet, ſancti Bonifacij in Fulda, ſancti Gal-

Modus coronationis Regis.

Ad gladiū.

Ad armillas.

Ad ſceptrū.

Ad unctiorem.

Ad Coronam.

Bellum regis contra Bohemos.

Centeſimus annus Hirſaug. Cœnobij.

eti Galli in Suevia, & Scutterense in Alsatia, quod S. Pyrminius olim Episcopus Meldensis in Gallia fundavit. Anno quoque prænotato Rudolphus rex Burgundiæ moritur, qui duo sibi regna diversis temporibus vendicaverat. Italiae primum, & Galliae secundum, sed utroque relicto, ad suos tandem reversus est. Arnolphus etiam Bavariæ Dux eodem anno moritur: qui multis regibus sæpe contrarius fuit, relinquens filium Arnolphum juniorem. Item eodem anno contra regem Ottonem rebelant Eberhardus Comes Palatinus, Dux Mosellanus, & Giselbertus Dux Lotharingiæ, qui Girbergam sororem regis habebat uxorem, qui rempublicam multis incommodis afflixerunt, ut suo loco dicemus.

Anno etiam præsignato, Ungari per Austriam, & Sueviam multis civitatibus igne, & gladio consumptis, Wormatiæ Rheno transito, usque ad Oceanum Burgundiam, & Galliam vastant, & per Italiam redeunt. Quorum adventum rex Otto intelligens, cum tentassent ab occidentali parte intrare Saxoniam, nil moratus, cum exercitu valido eis occurrit, & factâ congressione illos in fugam convertit, & pacem in circuitu fecit. Cessantibus autem bellis externis, civilia cœperunt oriri: Nam Arnolpho Bavariæ Duce mortuo, filij ejus superbiâ elati, jussu regis in Comitatum ire contempserunt. Unde commotus rex, Ducatum Bavariæ contulit Bertholfo fratri, defuncti Ducis Arnolphi filijs abjectis. Mortuus est & Sigefridus Comes optimus Saxonum, qui secundu à rege procurabat Saxoniam. Cujus legationem cum sibi vendicasset affinitatis causâ Danckmarus, frater regis ex patre; non ex matre, & regali dono cessisset Geroni Comiti, afflictus est tristitiâ magnâ Danckmarus, pro eo, quod sibi rex prætulisset Comitem Geronem. Erat autem Danckmarus manu promptus, ingenio acer, bellandi peritus, cujus mater filia fuit materteræ Sigefridi Comitis, de qua suscepit eum rex Henricus, & ditavit eum divitijs, & prædijs multis, absque his, quæ fuerant matris. Eberhardus quoque Comes Palatinus iratus contra Briningum quendam ex primoribus, collectâ manu civitatem illius, vocabulo Elmeri, cunctis civibus interfectis succendit. Pro qua temeritate condemnavit eum rex centum talentis, omnésque Principes, qui ei auxilio fuerant, dedecore canum, quos portabant, usque ad urbem regiam, quæ dicitur Magdenburg. Hinc commotus Eberhardus conjunxit se Danckmaro, collectâque manu validâ oppugnat præsidium, quod dicitur Badilcki, in quo erat Henricus frater regis adhuc juvenis: datâ militibus prædâ urbis, Henricum ut vile mancipium secum abduxit captivum. Danckmarus quoque postea cepit urbem, quæ dicitur Hereburg, seditque in ea, & multa inde exercuit latrocinia. Rex autem licet invitus, cum multo comitatu perrexit illuc ad reprimendam illius insolentiam. Cives autem regem apertis illico portis introduxerunt cum toto exercitu ejus. Danckmarus autem regis ab introitu in Ecclesiam B. Petri Apostoli fugit: & stans juxta altare depositis desuper armis, à quodam per fenestrâ à tergo perfolius interijt. Eberhardus verò Henricum habuit secum, qui audiens necem Danckmari, fractus animo, coram suo captivo prosternitur, veniam petit, ac nequiter promeruit, eâ videlicet conditione, ut contra Dominum, & fratrem suum secum faceret conjurationem, & si fieri posset, ipse coronam capiti ejus imponeret. Henricus enim, sicut diximus,

Rudolphus
obijt.

Arnolphus
obijt.

Contra Regem
Principum re-
bellio.

Ungari de-
vastant re-
gnum Gal-
liæ.

Sigefridus
comes mori-
tur.

Eberhardus
Comes Pa-
latinus.

Rex Otto
capit oppi-
dum Her-
burg.

Gifelbertus
Lotharingie
Dux.

mus, adhuc juvenis erat, & regnandi cupiditate fervebat. Eberhardus etiam Gifelbertum Lotharingie Ducem à regis fidelitate diſiunxit: cujus adjutorio ipſi regi non modicè reſiſtebat. Qui Gifelbertus quamquã ſororem regis haberet uxorem, maluit tamen, & ipſe ſpe regnandi Ottoni reſiſtere, quàm ei, ut debuerat, fideliter adharere. Hermannus autem Dux Suevorum ejuſque frater Otto, & Conradus cognomento ſapiens Dux Francorum Orientalium, quamvis Eberhardo conſanguinitatis lineã jungerentur, maluerunt tamen cum juſto rege, ſi neceſſe fuiſſet, occumbere, quàm cum illo injuſtè triumphare. Eberhardus itaque Palatinus haud ſecus voluit Gifelbertum à fidelitate regis diſiungere, donec promitteret ei ſe illum regem facturum. Gifelbertus verò Heinricum hãc voluit arte decipere, ut dum ejus adjutorio regem vicifſet, ipſe regis ſolum obtineret. Verùm Eberhardus longè aliter ſecum in animo diſpoſuerat. Voluit enim, ſi regem potuiſſet devincere, utròſque regno privare, illudque ſibi uſurpare: ſicuti ex verbis ipſius, quæ paulò antequam moreretur, uxori ſuæ dixiſſe perhibetur, poſſumus conjicere. Quam dum foveret in ſinu: *Jucundare*, inquit, *in gremio Comitum: in brevi letatura in amplexibus Regis.* Sed ſefellit illum ſtulta promiſſio: & qui ſuis non contentus, Dominum ſuum injuſtè perſequi non erubuit, juſto Dei judicio pœnas mortis, quas meruit, in brevi dedit.

Ambitio
cœca ſeduxit
ſperantes.

Herbordus
Scholaſticus
obiit.

Anno prænotato, die menſis Octobris xv. obiit Herbordus Monachus, & Scholaſticus hujus Monafterij Hirſaugienſis, de quo Menfridus ſcribit, quòd nemo illum unquam viderit irã commotum, vel animo turbatum, ſed mente ſemper tranquillã, & vultu ſereno, ut Angelus Dei ſine reprehentione laudabiliter in omnibus converſatus eſt. In lectione divinarum ſcripturarum ſemper fuit ſtudioſiſſimus, nec ullo unquam tempore otioſus. Semper enim aut ſcripſit, aut legit, vel ſanctis orationibus fuit intentus. Nil illi dulcius fuit, quàm divinos revolvere libros, & mentem dapibus ſaturare ſupernis. Huic in præfectura ſcholaſtici muneris immediatè ſucceſſit Diethardus Monachus non infimè doctus, qui magiſterio ſcholarum ſuſcepto magnum eruditionis fructum protulit, & Monachos in omni ſcientia doctiſſimos plures erudivit. Præfuit autem ſcholis Monachorum annis quatuordecim: & non ſolum Hirſaugienſes, ſed etiam ex alijs Monafterijs ad ſe deſtinatos Monachos in omni genere doctrinarum copioſè inſtituit.

Diethardus
Scholaſticus
hic.

DCCCCXXXIX.

Anno Diethmari Abbatis xiv. Idibus Septembr. obiit Hildebertus, ex Abbate Fuldenſis Monafterij Archiepiſcopus Moguntinus, vir ſempiternã memoriã dignus vitã, & converſatione ſanctiſſimus. Qui ſpiritu prophetiæ plenus fuit, & multis virtutibus clarus exitit: quem ſanctorum Catalogo in cœleſti patria non dubitamus aſcriptum, quamvis à mortalibus videatur neglectus. Huic in Archiepiſcopatu ſucceſſit Fridericus, & præfuit annis xv. homo ſerus, & dolofus, & Regi Ottoni ſecretò contrarius, qui propterea non paucas ſuſcitavit inſolentias: & Monachorum perſecutor maximus, ſed invalidus fuit. Nitebatur enim Regi Ottoni perſuadere, quatenus multitudinem Monachorum in paucitatem redigeret; dicens, melius videri paucos vitã, & eruditione claros, quàm plures negligentes, & idiotas in Monafterijs eſſe: ideòque oportere converſa-

Fridericus
Archiepiſc.
Moguntinus.

versationes eorum per singula Monasteria diligenter perspicere, & non bene conversantes de Cœnobijs eliminare. Et quidem nonnullis ex Pontificibus, ut sic facerent, persuasit. Quorum austeritate plures Monachorum perterriti, ac propriæ infirmitatis conscij, deposito habitu, & relictis Monasterijs, grave onus Pontificum fugâ declinabant. Fuerunt plures, qui Archiepiscopum Fridericum non purè hoc, sed subdolè fecisse arbitrati sunt; quatenus Hademarum venerabilem Abbatem Fuldensẽ Regi charum ac fidelem, si quo modo potuisset, dehonestaret. Fuit enim Hademarum Abbas memoratus vir magnæ prudentiæ & industriæ, sub cuius temporibus Fuldensẽ Cœnobium igne consumptum in melius est restauratum. Hic eundem Pontificem secundâ conjuratione contra Regem Ottonem culpabilem sub custodia sua captivum tenuit, primum quidem honorificè, sed (posteaquàm litteras conspirationis in Regem ab eo scriptas reperit ad desertores) fatis eum severè custodij. Unde clementiâ Regis postea dimissus, dum ultionem quæreret, nec contra tantum virum prævaleret, humilia Monasteria tentare statuit; si forè ad excellentissima quoque posset habere progressum. Sed hujusmodi simulationes ejus in cassum profusæ sunt. Nam & Abbas in gratia & amicitia Regis permanfit, & causis varijs intercurrentibus, Pontifex, quod malè voluit, minimè implevit, & ita cessavit ista tentatio. Iste Fridericus Archiepiscopus Moguntinus Ecclesiam Regularem S. Petri Apostoli ad plagam Aquilonarem extra mœnia civitatis Moguntia fundavit; & in ea Canonicos secundum regulam Apostolorum conversantes posuit, quibus omnia fuere communia, & nemo suum aliquid proprium esse dicebat. Fuit enim veterum consuetudo laudabilis Clericorum, sine proprio in communi vivere, unam mensam, unum dormitorium, & unum marsupium sub Præpositi obedientia habere. Verùm temporis successione præbendas cœperunt cum emolumento reddituum in distributiones quasdam dividere, & singuli singulas possidere.

DCCCCXL.

Anno Diethmari xv. Otto Rex primus fundavit monasterium Ordinis nostri, sub honore S. Joannis Baptistæ in Civitate Saxoniae Parthenopolitana, quam Magdeburg vulgariter appellant, in eo videlicet loco, ubi nunc major videtur Ecclesia: quod tamen postea in montem extra Civitatem, sed prope fuit transpositum (ubi nunc cernitur) ut locus conveniens majori Ecclesiae construendae præberetur. Claruit his quoque temporibus post S. Odonem primum Abbatem Cluniacensem Hademarum ex Ordine secundus, vir sanctitate vitæ, ac eruditione scripturarum clarissimus, qui tandem lumine oculorum, Deo permittente, orbatus, in medio fratrum suorum tranquillâ conversatione vivens, magnum præbuit conscientiae exemplar. Mortuus autem infinitis mox cœpit coruscare miraculis: unde & in Sanctorum Catalogum summi Pontificis Rom. imperio relatus est; cujus festum apud Cluniacenses XIII. die mensis Septembris cum honore quotannis peragitur.

His temporibus monasterium S. Maximini apud Treviros multis sanctissimis atque doctissimis monachis omni laude prædicabatur gloriosum: de quo plures in Germania & Gallia Dei Ecclesiae Pontifices habuerunt insignes. Ex his fuit, & Anno Monachus quidam vitæ, & con-

Odio laborat Monachorum,

Hademar. Abbas Fuldensis.

Ecclesia S. Petri Moguntiae fundatur.

Monaster. Bergenſe fundatur.

S. Anno Abbas Bergenſis.

verſatione ſanctiſſimus, nec minus eruditione ſcripturarum doctiſſimus: quem Otto Cæſar primus Monasterio S. Joānis memorato in Magdeburg à ſe fundato præfecit Abbatem in ordine primum: cum quo etiam primi Fratres, duodecim numero, in Saxoniam à Treveris venerunt. Magiſter ſcholarum dicti Monasterij ſancti Maximini eo tempore fuit Herdingus, qui & Adelbertus Monachus, eruditione ſcripturarum inſignis, & vitæ merito ſanctiſſimus, qui poſtea Magdeburgenſis Eccleſiæ primus Archiepiſcopus fuit ordinatus, de quo ſuo tempore inferius dicitur.

Anno prænotato, Rex Otto Lotharingiam cum ſuorum exercitu ingreditur, & Caſtellum, quod Caprimont appellatur, obſidione vallavit, & omnem circa regionem igne ferroque devaſtavit. Giſelbertus autem fugâ elapſus evaſit. Sed cum obſidio locorum difficultate parum proficeret, vaſtatâ undique regione Otto Rex in Saxoniam cum ſuis verſus eſt. Et in confinibus Alſatiæ Caſtellum Briſach nomine, de quo omnis adjacens pagus, ſive à flumine Brus dicitur Bruſgavium, quod fertur olim fuiſſe illorum, qui Harelingi dicebantur, tunc autem temporis erat in ditione Eberhardi Comitis Palatini: in quo ipſe ſuorum militum multitudinem poſuerat: quorum terrore non ſolum magnam partem præfatæ ſibi Provinciæ vendicabat, verum etiam circum circa fideles regis miſere laniabat. Ad cujus obſidionem Rex profectus, caſtra in circuitu ex more locavit. Et ecce mediâ nocte quidam Pontifices conſilio Friderici Archiepiſcopi Moguntini, ut dicebatur, à fide Regis deficientes, cum ſuis occultè reſceſſerunt, ipſo Friderico ibidem ſubdolè remanente, ne factum ejus conſilio notaretur. Erat autem idem Fridericus, ut diximus, ſucceſſor Hildeberti ſanctiſſimi Præfulis Moguntini, & ipſe quantum ad humanum judicium bonis operibus ſtudioſè intentus, niſi quòd partibus adverſariorum domini ſui Regis occultè favebat, ſicut fababatur ab omnibus, licet ipſe conſtantiſſimè negaret. Milites ergo conſiderantes defectionem Pontificum, Regi ſuadebant, quatenus & ipſe reverteretur in Saxoniam, & hanc regionem deſereret. Quibus ille reſpondit: *Nolite talia loqui, ſed mecum viriliter agite: & ſi venit tempus noſtrum, moriamur omnes in virtute: & non inferamus maculam gloriæ noſtræ. Melius eſt enim pro vera juſtitia mortem ſubire, quàm neceſſarium fugiendo certamen turpiter vivere.* His & alijs admonitionibus non ſolum eos à fugæ propoſito revocavit; verum etiam vehementer ut pugnaretur, animavit, confortans animos debiliſſimorum ad omnium tolerantiam laborum.

Comes quidam cum eo tunc erat, cujus multitudo militum Regis exercitum non parum decorebat. Hic plurimorum cernens defectionem à Rege, putabat ſibi nihil in tantæ neceſſitatis articulo eſſe denegandum. Unde accedens in ipſius Caſtelli obſidione Regem rogavit, ſuis ſuorumque uſibus concedi Abbatiam Lauriſheimenſem tunc Ordinis noſtri valde nobilem & inſignem, quæ modò eſt Præmonſtratenſis Ordinis in Diceceſi Moguntina, haud procul à Wormatia, de qua inferius anno Chriſtianorum milleſimo ducentefimo triceſimo ſecundo latius dicemus. Rex Otto intelligens, quid petitio illa portenderet, Comiti coram omnibus reſpondit: *Obedire Deo magis oportet, quàm hominibus: qui enim ſane mentis homo ignorat, ſe hæc non petitione humilitatis, ſed comminationis auctoritate poſtulâſſe? ſcriptum eſt: Nolite ſanctum dare canibus; quod eſt ſpiritua-*

Adelbertus
Scholaſtic.
Treveri.

Briſach Ca.
ſtelli obſi-
dio in Al-
ſatia.

Rex Otto
ſuos con-
fortat Mi-
lites.

Comes Ab-
batiam à
Rege po-
ſtulat.

Regis pul-
chra reſpõ-
ſio notatur.

spiritualiter sibi intelligendum: Ego tamen sanctum dedisse me canibus judico: si Monasteriorum pradia, quae à Religiosis viris Deo militantibus sunt tradita, tulerō, & saeculo militantibus tradidero. Tibi verò tam procaciter injusta petenti, sub testimonio totius populi, juro, & contestor, quod nec hoc, nec aliud unquam à me sis accepturus. Si tibi est cordi cum cæteris infidelibus avolare, quanto citius, tanto melius, vade quocunque volueris: Ego tui amore malè non faciam. His ille auditis rubore confusus ad pedes Regis corruit, ac veniam postulavit. Eberhardus autem Palatinus Comes, & Giselbertus Lotharingiae Dux audientes Regem demorari in partibus Alsaciae, collecto permagno exercitu alveum Rheni apud Andernachum transeunt, & Regis fideles circumquaque demoliri contenderunt. Otto sanè frater Hermannii Ducis Suevorum, nec non & Conradus Dux cognomento sapiens ipsis in partibus erant. Sed quoniam hostibus impares erant, congregari cum eis rationabiliter formidabant. Unde illi Provinciam hostili modo pervagantes cum spolijs multis recesserunt: quos praefati Duces cum velocitate insequentes ad Rheni fluentia festinabant. Cùmque paululum processissent, quidam Sacerdos flens & ejulans eis obviavit, qui interrogatus ab eis, unde veniret, aut quare fleret? *Ab istis, inquit, praedonibus unicum paupertatis solatium, quod habui, ablatum est jumentum. Quem cùm interrogarent, si Giselbertum & Eberhardum vidisset, aut ubi essent, sciret? Cunctis, ait, cum praeda Rhenum transmissis, ipsi soli cum suis electis (quod eis nec bene vertat Deus) cibum capiunt.* Hoc illi audientes summa cum celeritate super eos irrunt; moxq; in primo tumultu Eberhardum Palatinum Comitem occiderunt. Giselbertus autem Dux equum suum ascendens, cùm alius fugiendi non esset luctantibus locus, in Rhenum se dedit praecipitem: & cùm armorum pondere gravatus enatare non posset, impetu fluminis suffocatus interiit. Cæteri omnes, qui Rhenum necdum transierunt, aut interempti, aut capti fuerunt, ita ut nec ullus quidem evaderet. Hujus facti nuntius cum Regi manè juxta consuetudinem suam ad Ecclesiam, quae longè à castris aberat tendenti, occurreret, mox de caballo descendens, sese cum lachrymis in orationem dedit, & flexis in terram genibus Omnipotenti Deo humiliter gratias egit, dicens: *Gratias tibi ago Rex omnium Principum terrae JESU Christe, mundi Salvator, qui me indignum servum tuae Majestati devotum ab inimicis meis eripere dignatus es: sibi Nomen tuum benedictum in saecula saeculorum.* Oratione completâ surrexit à terra, & equum ascendens itinere coepto perrexit ad Ecclesiam: & in brevi postea omnem obtinuit munitionem.

Hoc in tempore Bertholdus Dux Bavariae, frater quondam Arnolphi Ducis superbi, vir strenuus totis viribus Regis partibus adhærebat: volens itaque Rex, ut quemadmodum tribulationis praeteritae, ita & lætitiæ praesentis fieret particeps, sequenti mox die ad eum nuntios misit, significans ei per litteras adversariorum interitum, & quantam à Domino misericordiam acceperit. Et quoniam connubio dux caruit conjugali, in augmentum lætitiæ denuntiavit ei Rex sub juramento: *Ut si sororem suam Giselberti viduam posse habere, eam illi conjugio copularet, si vero hoc minus procederet, filiam Giselberti ex eadem sorore natam, quam penès se habebat jam penè nubilem illi conjungeret.* Quo Bertholdus audito, inmensus est gaudio affectus: elegitq; potius expectare nondum nubilem, quam relictam

Eberhardus
Palatinus
occiditur.
Giselbertus
dux in Rhe-
no periit.

Rex pro-
stratus Deo
gratias
agit.

Bertholdus
Dux Bava-
riae fidelis.

relictam

Fridericus
Archiepiſ.
deſertor
Regis.

relictam adverſarij ducere uxorem. Fridericus igitur Archiepiſcopus ut infidelitas, quam occultabat, fieret cunctis manifeſta, decem diebus ante necem dictorum Principum à Regis comœatu cum ſuis diſceſſit, veniensque ad Moguntiam, & nil ibi moratus, iter confeſſim adverſus Metenſem civitatem direxit. Diſpoſuerat enim Henricus frater Ottonis Regis cum ipſo Friderico, & Giſelberto duce, ac Palatino Comite Eberhardo illic magnum adunare exercitum, & Regi conſtituto in Alſatia indicere bellum. Cùmque ad Mediomatricum, id eſt, Metim tenderet Fridericus, nuntij cum litteris ab Heinrico miſſi medio ferme itinere occurrentes, prædictorum Ducum interitum nuntiârunt. Qui confortatus animo, quid ageret, ignorabat. Interea Rex Alſatiam deſerens, Orientalem Franciam occupabat. Cujus adventu cives Moguntini perterriti redeuntem Archiepiſcopum intra urbis mœnia ſuſcipere contempſerunt. Unde factum eſt, ut non multò poſt à quodam Regis fideli captus, & ad ſui præſentiam ductus in cuſtodiam apud Saxones ſit mancipatus. In qua parvo tempore commoratus, miſeratione Regis priſtinæ dignitatis eſt redditus.

Fridericus
Archiepiſ.
capitur.

His temporibus Romæ in Pontificatu ſummo poſt Joannem ejus nominis decimum, qui mortuus eſt in vinculis, præfuit Leo VI. menſibus ſeptem, diebus quindecim, poſt quem Stephanus VII. annis duobus, & menſibus totidem. Quo mortuo Joannes XI. ſuccedens præfuit annis quinque. Et illo viam univerſæ carnis ingreſſo, Leo VII. Pontificatum adeptus, ſedit annis tribus. Quo etiam vitæ deſiciente anno Diethmari Abbatis præſignato, Stephanus VIII. natione Teuthonicus in ſummo Pontificatu ſuccedens præfuit annis tribus, menſibus quatuor, diebus quindecim; vir doctus, & vitæ merito ſincerus, qui Romanorum ſeditionibus nimium vexatus, quin & mutilatus nihil memoriâ dignum agere potuit: homo alioquin prudens, & ad ſummum Pontificatum idoneus. Anno etiam Diethmari Abbatis prænotato, ſol dies aliquot veluti ſanguinem emanans apparuit, & mortalitas magna ſecuta fuit. Anno etiam prænotato Berengarius junior Berengarij ſenioris ex filia nepos, timens Hugonem tyrannum ſe perſequentem, pro eo, quòd contra eum Italia regnum affectare videretur, ad Hermannum Suevorum Ducem, & per eum ad Regem Ottonem confugiens, ſævientis tyrannidem evaſit.

DCCCCXLI.

Burchardus
Epiſc. Her-
bipolenſis
obiit.

Anno Diethmari Abbatis XVI. obiit Burchardus in ordine Præſulum Herbipolenſis Eccleſiæ XII. & ejus nominis ſecundus, quondam Abbas Hirſfeldenſis, in die videlicet feſti Annuntiationis Dominicæ, hoc eſt, 8. Calendas Aprilis. Hic à pueritia ſua in præfato Monafterio ſub regularis vitæ norma educatus, & in omni genere ſcientiarum nobiliter inſtructus, primò ſcholarum Magiſter conſtitutus eſt, deinde Pater, & Abbas Monachorum, ac poſtremò Eccleſiæ memoratæ Præful magnificus, vitæ merito ſemper venerandus. Huic Burchardo in Pontificatu Herbipolenſis Eccleſiæ ſucceſſit vir prudentiſſimus Boppo, & præfuit annis XX. menſibus decem, diebus XIV. Ottonibus I. & II. ſemper chariſſimus.

Helpericus
Monachus
S. Galli
Doctör.

Claruit his quoque temporibus apud Suevos in Cœnobio ſancti Galli Helpericus Monachus, in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, Diethmari quondam condiscipulus, qui poſt mortem ſui Præceptoris Magiſter ſchola-

scholarum constitutus, multos præclaros auditores in omni scriptura doctissimos erudit: qui cum esset metro exercitatus simul & prosa, multa scripsit opuscula, quibus memoriam sui posteris commendavit. Ad instantiam juvenum Monachorum scripsit imprimis de Computo Ecclesiastico librum unum. De Incarnatione Dei libros duos. Diverforum Carminum lib. 2. Sermones & varias Homilias ad Fratres. Reliqua verò, quæ composuit, ad manus nostras non venerunt.

Anno prænotato Heinricus frater Ottonis regis post necem Giselberti & Eberhardi conspirationis suæ socijs, metu fratris nullibi tutis, castellum Kivermont non solum ingenijs hominum, sed etiam naturâ ipsâ munitum ingredi voluit: sed soror ejus Girberga relicta Ducis vidua eum prohibuit dicens ad eum: *Non te miseriarum mearum, quas perempto marito meo perceptor, piget? quin etiam munitonibus meis te includendo Regis iram super hanc Regionem velut aquam effundas? Non patiar, ut ingrediaris meum castellum; nec enim tanta mihi recordia est, ut meo incomodo tuis rebus provideam.*

His auditis Heinricus Lotharienses reliquit, & ad Ludovicum regem Gallorum fugit. Præfecit autem rex Otto Regioni Lotharingorum post interitum Giselberti quemdam Ottonem filium Richvini, ut & regnum illud procuraret, & nepotem suum Henricum Giselberti filium adhuc puerum bonæ spei enutrit. Porro Girbergam sororem Regis, matrem pueri, viduam Giselberti Ludovicus rex Gallorum postea duxit uxorem. Henricus autem frater Regis omni destitutus auxilio, non habens defensorem, jam mortuis Eberhardo, & Giselberto, assumptis secum nonnullis Episcopis, quorum juvaretur suffragio, nudis pedibus coram Rege die quadam ipso ignorante provolvitur, & commissorum in eum veniam deprecatur. Cui Rex ait: *Indignum facinus tuum, veniam non meretur: verum quia video te humiliatum coram me, non inducam super te malum.* Juslit itaque Rex eum duci ad palatium Caroli in Ingelheim, & solerti custodia servari, quoad remotâ paululum mentis ægritudine prudentum deliberaret consilio, quid de illo faceret. Post hæc innatâ sibi clementiâ usus remisit injuriam: concessisque pro vitæ necessarijs fratri quibusdam in Lotharingia urbibus cum proventibus suis, ut illic habitaret privatus deinceps clementer permisit. Processu deinde temporis mortuo Bertholpho, sive ut alij voluerunt, Bertholdo Bavarorum Duce, qui frater fuerat Arnolphi Ducis quondam superbi, cujus filios Otto rex à patria, & ducatu proscripsit, Henricus interventu sanctissimæ matris suæ Ducatum Bavariæ suscepit à fratre, ac deinceps ei usque ad mortem fidelis Adjutor permansit. Erat autem ipse Henricus matrimonio copulatus filiæ Ducis Arnolphi supra dicti, faminiæ egregiæ formæ, ac mirabilis prudentiæ, & virtutis.

DCCCCXLII.

Anno Diethmari Abbatis XVII. Ludovicus Rex Gallorum cum magno suorum exercitu Belgicam intravit, cujus caput est civitas illa omnium in Europa Urbium antiquissima Trevirorum. Quo cognito Rex Otto Rhenum in manu valida transivit, & retrocedere vel inviros coëgit. Rex autem Otto de die in diem proficiens terminis paterni Regni non contentus, abiit in Burgundiam, Regemque cum regno in suam accepit potestatem. Defuncto autem post aliquot annos Ottone Lotharingorum

Heinricus
Frater Re-
gis profu-
gus.

Henric. ad
Regis gra-
tiam rever-
titur.

Rex Otto
Gallos fu-
gat de Lo-
tharingia.

Conradus
sic Dux Lo-
thariorum.

riorum Præsidae, ac Regis nepote Henrico filio Giselberti similiter mor-
tuo. Ducatus Conrado duci à Rege conceditur: cui & unica ejus filia Lu-
cardis in uxorem desponsatur. Erat autem Conradus adolescens acer in-
genio, domi militiæque fortis & optimus, qui humanitate suâ omnium
sibi animos obligavit. Huic Lutholfus filius Regis nimiam dilectionis fa-
miliaritate astrictus est. Post hæc Rex Gallorum Ludovicus per inter-
ventum Legatorum pacem, & amicitiam cum Rege Ottone petijt, & im-
petravit: quod ei postea valde proficuum & utile fuit. Soror autem re-
gis Ottonis Girberga, quam interempto Giselberto diximus nupsisse di-
cto Regi Gallorum Ludovico, peperit ei duos filios, Carolum videlicet,
& Lotharium, qui genitori postea, ut dicemus, in regno successit.

Berengarij
tyrannus.

Anno quoq; prænotato Berengarius quartus in Italia sæviens Ade-
lindam Lotharij regis Longobardorum defuncti viduam ob Regni su-
spicionem conjecit in carcerem, quam Otto rex postea liberavit.

DCCCCXLIII.

Anno Diethmari Abbatis xviii. obiit Almaricus Episcopus Spiren-
sis, qui fuit in ordine Præsulum ejusdem Ecclesiæ sextus decimus. Huic
in Pontificatu Neometensi successit Regenboldus Monachus hujus Cœ-
nobij sancti Aurelij Hirsaugiensis, & præfuit annis quindecim. Vir mul-
tarum virtutum, & tam in divinis scripturis, quam in sæcularibus litteris
doctissimus, qui apud Regem Ottonem primum magno habebatur in
preto. Fuit enim prudentiæ singularis, & ob vitæ sanctimoniam cun-
ctis regni Principibus charissimus. Ad ejus preces Dux memoratus Lo-
tharingiæ Conradus filius Wernharij Comitis omne jus suum, quod ha-
buit in civitate Spirensi, cum mancipijs, teloneis, monetâ, denariisque
salis, vini, picis, & universis proventibus Ecclesiæ contulit memoratæ in
perpetuam possessionem. Quod contigit anno Diethmari Abbatis vice-
simo primo sub imperio, & consensu Serenissimi Imperatoris Ottonis I.

Conradus
Dux Wor-
maticensis.

Anno prænotato, Stephanus Papa octavus moritur. Cui Martinus
ejus nominis tertius successit, patriâ Romanus, & præfuit annis tribus.
Hic anno Pontificatus sui primo, Regem Ottonem contra Berengarij ty-
rannidem vocavit in Italiam: veniens itaque in Italiam Rex Otto Ade-
lindam captivam eripuit, & Berengarium, ut suo loco postea dicemus,
ab Italia fugavit.

DCCCCXLIV.

Anno Diethmari Abbatis nono decimo, Stephanus & Constanti-
nus filij Romani Imperatoris Græcorum ægrè ferentes se justâ increpa-
tione pro morum suorum levitate notari à patre, eum de Imperio vio-
lenter deponunt, tonsuramque capite in vicinam Insulam, ubi Cœnobitæ
philosophabantur, Monachum esse compellunt.

Filij Patrē
de Imperio
expulerunt

Anno prænotato sol quadam Feriâ sextâ, horâ diei quartâ Ecclipsin
horribilem passus est. In Italia Cometa miræ magnitudinis apparuit, sig-
nificans fortè famem ingentem, quæ postero anno secuta est. Eo die,
quo solis defectum emerfisse diximus, bellum fuit in Hispania cruentis-
simum inter Christianos, & Saracenos, in quo Radamirus Christianissi-
mus Rex Gallaciæ Abdaram Regem Saracenorum superavit.

DCCCCXLV.

Anno Diethmari Abbatis vigesimo, Indictione Romanorum tertiâ,
Otto

Otto Rex totam Lotharingiam sibi denuo subjugavit: solo sibi resistente Adelberone Metensium Episcopo fratre Ducis Friderici, qui tamen & ipse postea cum omnibus suis ad gratiam venire compulsus est. Eodem anno Stephanus & Constantinus fratres, qui expulso proprio eorum patre Imperium Constantinopolitanum invaserant, videntes Constantinum filium Leonis quondam Imperatoris ab omnibus sibi præferri, & se jam vix in secundis haberi, cum deliberarent de illo facere, quod proprio fecerunt de patre, consilio eorum per dæmonem in specie pauperis claudicantisque Constantino apparentem detecto, ambo de folio Imperiali pulsi, tonsisq; capitibus ad idem Monasterium, ad quod patrem miserant, & ipsi ad philosophandum cum Monachis inviti mittuntur, dignam illis mercedem reddente providentiâ Omnipotentis. Et sic evacuato palatio ab usivis Imperatoribus, Constantinus, & Romanus filius ejus ex Romani Imperatoris filia imperant annis sedecim.

Constantinus imperat Græcis.

Claruit his temporibus Hademarus Abbas Fuldenfis Monasterij post depositionem Hethonis, vir industriâ, & prudentiâ illustris. & Regi Ottoni charissimus: qui templum Cœnobij sui memorati desolatum incendio suis temporibus magnificè reparavit. & in meliorem statum multo pretiosius restituit: quod Marinus Episcopus Hostiensis Apostolicæ Sedis Papæ Agapiti de latere missus Legatus rogante Ottone postea consecravit. Hic Hademarus Abbas Fridericum Archiepiscopum Moguntinum infidelem Regi, ut suprâ diximus, æmulum habuit, sed in omnibus contra ejus insidias, ut vir sapiens, viriliter triumphavit.

Hademarus Abbas Fuldenfis.

DCCCCXLVI.

Anno Diethmari Abbatis XXI. Martinus Papa tertius obiit. Cui Agapitus secundus patriâ Romanus succedens præfuit annis septem, mensibus novem: vir innocentis vitæ, qui Ottonem Regem contra tyrannidem Berengarij vocavit in Italiam; cujus ope concordia inter ipsum Pontificem & Berengarium facta fuit: sed non diu, ut dicemus, perseveravit.

His temporibus Ludovicus Rex Gallorum à ducibus suis deseritur, & post adversitates & tribulationes, quas à desertoribus sustinuit, tandem incarceratur. Æmulorum autem Regis præcipuus erat Hugo Dux Neustrasiorum, idest, Parisiensium, & eorum qui circa flumen Sequanam habitabant. Is Regem maximo persequebatur odio, amicos illius penè omnibus corrumpens muneribus, adversarios reddidit, & inimicos ad deteriora provocavit. Tandem post multa hincinde commissa prælia Rex apud Rothomagum capitur, & tetro carceri mancipatur. Mittuntur ab Ottone Rege Germanorum Nuncij: destinantur similiter à Rege Anglorum pro liberatione captivi ad Hugonem Legati: & nisi Regem dimiserit, gravia in eum se facturos è proximo comminantur. Dux Regum gravi Legatione commotus, Ottoni quidem pro parte dissentit, pro parte verò favendo consentit. Edmundi autem Regis Anglorum Legatis Regem captivum neque in proximo, neque præter rationem fore dimitendum respondit, asserens se ob minas Anglorum nihil omnino facturum: *ipsos quin potius si veniant, quid & quantum valeant Galli, in armis expertos.* Iratosq; Legatos expulit: & consultum se conferens ad suos maximis in Reges indignabatur amplificationibus, &c. Tandem persuasione

Ludovicus Rex Gallorum capitur.

Hugo Dux Anglos contempnit.

Verba Ducis ad Regem captivum.

Rex à captivitate dimittitur.

Legatio Gallorum ad Ottonem Regem.

Conradus Rex Genaudorum.

fuorum factus mitior. Ottonem Regem Francorum Orientalium petit, cupiens de hac re latius cum eo conferre aliquid; & præmissis Legatis colloquendi cum eo locum & opportunitatem petijt, sed minimè impetravit; unde cum indignatione in Galliam Celticam reversus est. Videns autem sibi malum ex omni parte paratum, Regem Ludovicum adit captivum, quem his verbis alloquitur: *Parvum te, ô Rex, adversariorum infestatio in partes olim compulit ultra marinas: inde revocatus meo ingenio, paterno es Regno restitutus. Posteaquam diu meis acquieviſti Conſilijs, ſemper in omni proſperitate floruiſti. Nunquam niſi tui furoris pertinaciâ à te defeci. Nam infimorum & imprudentium hominum diſpoſitione uſus à recto tramite plurimum aberrâſti, & non me ſolum, ſed omnes Principes ac nobiles Regni contempſiſti. Unde & magna te rerum calamitas digna ſecuta eſt. Quomodo enim me præter neceſſaria & glorioſa queque tibi provenire potuiſſe conſideres? Multum tibi in hoc tuo eſt errore derogatum. At jam nunc memineris te eſſe virum: & conſidera, quid tua rationi conveniat: ſicque virtus redeat, que in benevolentiam utrumque revocet; te imperantem, & me militantem: & ſic me per reliquos omnes imperio tuo ſubjugatos recipies. Et quoniam à me Rex creatus adhuc nihil mihi penitus dediſti: Lugdunum mihi ſaltem jam tibi militaturo accomoda: quod cauſa erit fidei ſervande in antea. Rex utpote captus, & qui liberari maluerit, quàm ut pater ſuus olim in vinculis mori, poſtulationi Ducis præbuit conſenſum. Unde ſtatim à captivitate dimiſſus, Fare ſeſe recepit. Adſunt ſui per ducem de Lugduno expulſi: aedeſt Gerberga quoque Regina multâ virtute memorabilis fãmina ſoror primi Ottonis: aderant & quidam Galliarum Eccleſiæ Pontifices: viri quoque nonnulli nobiles atque illuſtres. Apud quos Rex Ludovicus contra Ducem Hugonem penè lachrymans hanc querelam proſequitur: *Eja tu Hugo, eja tu Hugo! quantis bonis à te privatus, quantis malis affectus ſum? quanto etiam nunc merore detineor? Urbem Rhemorum pervaviſti, Lugdunum ſurripuiſti, quibus duabus ſolis civitatibus recipi conſueveram. Pater meus captus, & in carcerem detruſus vitam ſimul & regnum miſerabili mutatione rerum amiſit. Ego verò in eadem præcipitatus mala, nihil ex paterno regno, niſi ſpectaculum præbeo: quo factum eſt, ut mihi jam nec vivere libeat, nec tamen liceat mori. Quo me tandem conſeram miſer? Parânsque amplius conqueri ſuum infortunium, ab indignantibus factum amicis prohibitus fuit. Deinde animum temperans, conſilium habuit cum ſuis, & placuit in communi utiliter, quatenus legatio mittatur ad Ottonem Regem, quâ ereptionis ſuæ modum illi faceret manifeſtum. Itaque Ottoni Regi per Legatos ereptionem ſuam inſinuat: prius captivum ſe, nunc autem bonis omnibus ab Hugone ſpoliatum denuntians. Unde & amico ferat auxilium poſtulat, ut ablatas nequiter ab Hugone civitates recuperare valeat per ejus ſuffragium, orat. Otto clementiſſimus Rex Francorum Orientalium Legationem Ludovici Regis Gallorum benigniſſimè excipiens, ſe in auxilium ejus venturum promittere non dubitat, & mox præfixo termino veniendi copias exercituum parat. Nec minus à Conrado Rege Genaudorum, ideſt, Burgundionum copias petit & accipit. Otto itaque Rex magnus cum Rheno tranſmiſſo exercitum duceret per Belgicam, Conrado regi obviavit: qui tunc ab Alpiſus egreſſus cum multa expeditione Ludovico Gallorum Regi in auxilium properabat. Ambo igitur juncti cum equitatu plurimo gradiebantur. Quorum adventum**

Rex

Rex Ludovicus audiens ocius accurrit. Tres itaque Reges in unum collecti Lugdunum imprimis aggredi statuunt, & mox sine mora illuc exercitum deducunt: verum considerantes laborem suum omnem, propter montes, qui civitati adjacent, Lugdunum deserunt, & urbem Rhemorum in planitie sitam obsidione cingunt: quã tandem post octo dies capta, ingrediuntur victores. Arnoldus Rhemorum Archiepiscopus per Ducem Hugonem dudum expulsus, ad sedem suam iussu regum per manus Friderici Moguntini & Ruperti Trevirensis Archipræsulum cum honore restituitur: & Hugo filius Heriberti comitis in vasor Pontificatus Rhemensis expellitur. Ad urbis verò custodiam Rex Ludovicus Girbergam Reginam cum aliquot viris illustribus deputari fecit. Inde Reges cum universo exercitu in Hugonem acturi, omnia quæ illius erant diripiunt: & Ligerim fluvium transeuntes usque ad terram Nortmannorum, incendijs & prædã universa devastantes, unanimiter procedunt, tandem Regis Ludovici Gallorum atrociter ulti contumeliam, & etiam injurias Hugoni compensantes, iter quique ad sua retorquent.

Civitas
Rhemorũ
capitur.

Anno etiam prænotato Editha filia Regis Anglorum, uxor magni regis Ottonis moritur, & in Ecclesia Magdeburgensi sepelitur: mulier sancta, & Deo multum devota: eleemosynis, jejunijs, orationibus, & bonis operibus in omni vita sua semper studiosissimè intenta. Hæc peperit Regi Ottoni duos generosos principes, videlicet Lutholfum ducem Saxonie, & Wilhelmum Archiepiscopum postea Moguntinum; de quibus suo loco inferius latius dicemus. Eodem quoque anno moritur Bertolfus dux Bavarie frater Arnolphi quondam Ducis, de quo in superioribus nonnulla diximus: Ducatus verò totius Bavarie ab Ottone rege magno Heinrico fratri suo traditur. Porro filij Arnolphi ducis & fratris Bertolphi propter suam superbiam, & patris imperium ob rebellionẽ Ducatu Principum iudicio ab Heinrico rege primo patre Ottonis perpetuò privati confugerant ad Ungaros: posteaque reversi Comitum nomine & ordine cogebantur non immeritò esse in ævum contenti.

Editha Uxor Regis moritur.

Heinricus fit Dux Bavarie.

DCCCCXLVII.

Anno Diethmari Abbatis xxii. Otto rex magnus vocatus denuo ab Agapito Pontifice Romano Italiam ingreditur cum magno suorum exercitu, & Berengarium juxta urbem Ticinensem superans, Adelindam de carcere liberat, ac secum in Germaniam ducit, eamque sibi copulavit in uxorem.

Erat autem Berengarius homo ferus, nimiùmque avarus, & sicut Eutrandus Ticinensis Diaconus ait, qui omnem justitiam venderet pecuniã. Is quondam ab Hugone de Italia fugatus venit ad regem Ottonem, & benignè ab eo tractatus, cum Hugo multam pecuniam Regi polliceretur pro eo, non solum illi non est traditus, sed etiam favore imperiali Regno postea restitutus. Qui, cum Hugone tandem depulso sæviret in Italia, prudentiam & virtutem memoratæ reginæ Adelindis coepit habere suspectam, ne si alicui denuo nuberet, potenti Regno pelleretur. Quapropter in multis eam afflixit; quò tanti decus splendoris vel extingueret, vel certè minueret, seu obfuscarèt. Hæc autem fuit filia Rudolphi quondam Regis Burgundionum, qui regnavit in Italia, & dominæ Berthæ reginæ scilicet Barchardi ducis Suevorum, quam defuncto Rudolpho

Berengarius sævit in Italia.

Adelindis Regina capitur à Berengario.

Rex Otto
ſecundam
duxit uxorem.

pho Rex Hugo in conjugium duxit, filiámque illius filio ſuo Lothario copulavit. Italiam itaque ingreſſus rex Otto eam de captivitate Berengarij liberavit; quam ſciens eſſe mulierem pulchritudine corporis ſpecioſam, & virtute animi ſplendidam, ejus amorem ad ſe muneribus tentavit. Quo fideliter experto eam ſibi copulavit uxorem, & cum ea Papiam, quæ ſedes fuit Regni, obtinuit. Quod videns filius Lutholfus, triftis ab eo diſceſſit, profectusque in Saxoniam, aliquamdiu moratus eſt in loco funeſto Salvelden. Rex autem celebratis Papiæ nuptijs in Germaniam poſtea cum nova uxore Adelinda ſeu Adelheide revertitur, Conradum Ducem Lotharingiæ dimittens contra Berengarium in Italia. Poſthæc Berengarius conſilio Ducis Conradi Regem ſubſecutus eſt in Germaniam, pacem cum eo factururus, & per omnia juffis ejus obtemperaturus. Qui veniens ad urbem regiam, juſſus eſt in hoſpicio remanere ſibi præparato: neque enim Regis faciem videre per triduum promeruit. Quod agrè tulit Conradus, qui eum de Italia ſuis perſuaſionibus adduxerat, ſimiliter & filius Regis Lutholfus, qui unum cum eo ſentiebat. Veruntamen Rex in ſua perſtabat ſententia, dicens: *Animū Tyranni patientiã probandum.* Elapſo triduo Rex Otto Berengarium alloquitur, & in gratiã ejus, ac Reginæ ſuſceptus deditiõnem, ſponſionem dat, fœderisque ſpontanei diem locumque urbem designat Auguſtam in Suevia. Ubi dum Conventus fieret Principum, Berengarius manus filij ſui Adelberti manibus ſuis implicans, coram omni exercitu ſe cum filio Regis famulatu ſubjugavit, & ejus ſervitutum imperio deinceps omni tempore promiſit, & ita dimiſſus cum gratia & pace in Italiam remeavit: ſed per ſuam Tyrannidem totius in ſe Italia odium concitavit.

Berengarij
ad gratiam
recipitur.

Hermannus
Dux
Suevorum.

DCCCC XLVIII.

Anno Dietkmari Abbatis xxiii. Hermannus Dux Suevorum Princeps potens atque ditiffimus, accedens Regem Ottonem talibus eum ſermonibus alloquitur: *Non latet Dominum meum Regem, me prædiorum latitudine ac pecuniarum immenſitate prædivitem absque liberis eſſe. nec eſt præter unicam filiam meam parvulam, quæ mearum rerum hæres exiſtat, me decedente. Placeat itaque tibi Domino meo Regi, filium tuum Lutholfum mihi adoptare in filium, quatenus unica filie meæ conjugio copulatus, mearum rerum fiat hæreditate magnificus.* Placuit Regi conſilium Ducis Hermanni: & quod popoſcit, ſine dilatione complevit. In brevi poſthæc Dux Hermannus moritur, & gener ejus Lutholfus Ottonis regis filius ducatu Suevorū cum omni poſſeſſione hæreditatis jure potitur. Qui poteſtate acceptã, animum tranquillum, quem habuit puer, exiit, armatumque militem in Italiam ducens, aliquantifque ibidem urbibus captis, & ſub cuſtodiam traditis, in Sueviam revertitur. Año prænotato Hugo Dux Celticæ Neuftriã à Regibus priori anno combuſtam dolens copias parat, & in Arnolphum comitem, cum in Regem Ludovicum non auderet, cruentum ducit exercitum, terram ejus miſerabiliter ubique devaſtans. Impugnãvit etiam quædam ipſius oppida, ſed cum ſex dies nullum comprehendere poſſet, fruſtratus deſiderio ad ſua revertitur. Quæ cum à Duce inaniter gererentur, Rex Ludovicus Muſonium obſidione premebat, eò quòd nepos Ducis Hugo jam Archiepiſcopatu Rhemorum privatus ibidem eo tempore moraretur. Quod cum ad notiã Ducis perveniſſet, ſuorum collecto quàm magno potuit

Dux Hugo
perſequitur
Arnolphum.

potuit exercitu, contra Regem properat; quod Rex intelligens, obsidione solutâ & ipse ad Rhemorum civitatem revertitur, quò jussu regio convenerunt ex Celtica ferè omnes Episcopi, Abbates, Comites, & Nobiles, illis duntaxat exceptis, qui partes Ducis Hugonis sequebantur. Communi omnium decreto statuitur, ut regie dignitatis causa disponderetur apud Regem magnum Ottonem, eò quòd ipse tunc in Belgica moraretur, & apud alios, quorum prudentiæ Respublica videretur commendanda. Et legatis utrinque directis Rex Otto indicit colloquium generale in palatio Aquisgrani ad festum Dominicæ resurrectionis proximè habendum. Eodem Anno Rege Hugone mortuo, sicut dictum est suprâ, Lotharius filius ejus solo nomine regnat in Italia: Berengarius enim clementiâ serenissimi Regis Ottonis potenter ubique tyrannifat, exceptâ Monarchiâ Veronensium & Provinciâ Aquilegensis, quæ Ottonis Imperio parebant.

DCCCCXLIX.

Anno Diethmari Abbatis xxiv. Hermannus Dux Suevorum supra dictus obiit, cui Lutholfus gener ejus, Ottonis Regis filius de quo jam plura diximus, in Ducatu Suevorum successit. Eodem quoque Anno Taxis Princeps Hungarorum cum magno suorum exercitu intravit Italiam contra Berengarium, cujus impetum ferè Tyrannus cum minimè posset, pacem emere pecuniâ coactus fuit. Nam decem modios nummorum accipiens à Berengario Barbarus Princeps cum suis mox in Ungariam reversus est. Año prænotato Rex Otto, & Ludovicus Gallorum juxta conditum ad festum Dom. resurrectionis in Aquisgrani conveniunt; ad quas è Germania & Gallia nonnulli quoque Principes, Episcopi, Abbates & Comites confluerunt, qui omnes cum summa reverentia & honore sanctum Pascha in dicto Palatio celebrârunt. Intereâ dum hæc per memoratos reges Aquisgrani cum necessarijs consultationibus agerentur, Hugo Dux apud suos contra Ludovicum regem suâ consuetudine pravas consultationes tractabat, opportunum asserens in absentia regis urbem Rhemorum debellandi; quæ illâ vice tam Episcopo, quàm militibus vacua videretur. Consentientibus Duci amicis civitas Rhemorum obsidione cingitur, & posteaquam ab utraque parte pluries fortiter fuerat dimicatum, Dux audito regis adventu solutâ obsidione die tertiâ decimâ cum ignominia retrocessit. Nam rex Ludovicus copijs ab Ottone rege susceptis in Galliam festinus revertitur, quo Rhemos potenter intrante, Hugo necessariò fugatur. Conveniunt Rhemis ad regem, qui partes illius tuebantur, ac de ipsius omniumque salute consultant. Et quia rerum utilitas postulabat Regum consilijs interesse Ottonem, de communi omnium decreto mittuntur ad ipsum legati, qui nomine Regis & totius communitatis ipsum rogarent, quatenus tempus & locum constituere dignaretur ad commune inter ipsos habendum colloquium. Rex Otto volens consentire amico pro habendo colloquio, finem statuit Augusti, secus fluvium qui vocatur Kara. Dum hæc agerentur, Dux Hugo non mediocriter dolebat, nepotem suum Hugonem à Præfulatu Rhemensis Ecclesiæ depulsum; unde & illum monebat, ne Pontificale officium propterea intermitteret, sed amplius frequentaret, nec sese abdicatum nimium tristaretur. Atque ne penitus videretur abjectus, ei persuasit, ut aliquos ad gradus promoveret Ecclesiasticos. Qui confortatus exhortatione Avunculi,

The-

Hermannus Dux Suevorum obiit.

Ungari devassant Italiam.

Hugo Dux Rhemos obsidet.

Hugo invalor divina temerata.

Synodus
Virdunen-
sis.

Hugo iterū
condem-
natur.

Synodus E-
piscoporu.

Alia Syno-
dus.

Thetbaldum Sueffionensis Ecclesiæ Diaconum vocari fecit, ipsumque Presbyterum ordinans adjutorio, & favore Ducis avunculi, mox Ambianensis Ecclesiæ consecravit Antistitem; in cujus ordinatione ex omnibus Rhemorum Diocesanis Guido tantum Sueffionensis Episcopus favore, & interesse compertus est: quod honori ejus non in parvum periculum postea provenisse cunctis innotuit. Post hoc autem tempus advenit mensis Augusti finis, quo rex Magnus Otto indixerat colloquiū, & convenerunt secus fluvium Karam. Aderat & Dux Hugo ipse Regis Ludovici defertor, & castra exercitūs sui juxta vicum Duodeciacum locaverat, ut pro nepote apud Episcopos causam ageret: Reges autem Otto Magnus Francorum Germanorumque, & Ludovicus Francorum Occidentalium Gallorumque specialia sua imprimis tractaverunt: quibus dispositis Duci locus dicendi pro Nepote conceditur. Qui causam Nepotis apud Episcopos diligentissimè cupiens dare promotam, multa produxit in medium, quibus Nepotem injustè querebatur amotum. Quod cum ad aures Regum fuisset perlatum, jusserunt causam mox inter Arnoldum, & Hugonem ab Episcopis tunc presentibus diligentissimè examinatum terminari: ita videlicet, ut & Dux tempore competentis de universis, unde culpandus videretur, Regi satisfaceret. Episcopi itaque rationem excipientibus omnium, quæ ab utraque parte dicebantur, illud grave nimis est visum, quod Hugo abdicatus sacerdotio contra fas & decreta Canonum Thetbaldum Ecclesiæ Ambianensium ordinasset Episcopum. Mox Regum Imperio hujus causæ ulteriorem ventilationem in aliam synodum debere transferri fuit ab Episcopis constitutum. Rex Otto synodum Episcopis indixit, Virduni habendam ad xv. diem calendarum Decembrium. Interim verò Pontificatus Rhemorum Arnolde conceditur, & Hugoni conorari permittitur in Castello Mossonensi. Pax quoque sequestra inter Ludovicum Regem, & Ducem Hugonem Ottonis imperio statuitur, & servanda usque ad tempus ipsius synodi sacramento confirmatur.

Adveniente tandem præstituto tempore synodalis convocationis apud Virdunum convenere Pontifices: inter alios evocati Adelbero Metensis, Gauselinus Tullensis, Hiltheboldus Mimigart Wirdensis, Ibrahel Britigena, viris clarissimis quoque assistentibus Brunone valde Religioso & Reverendo cum Abbatibus venerandis compluribus: quibus præsidebat Rupertus Archiepiscopus Trevirorum cum Arnolde Rhemensis. Ad quam synodum Hugo invasor Ecclesiæ Rhemorum vocatus, missis pro eo Adelberone & Gauselino Episcopis venire contempsit. Unde & iterum Episcoporum sententiâ condemnatus invasor abjectus est; & Arnoldus in Pontificatum omnium decreto denuo confirmatus. Sicq; nullis rerum determinatis rationibus synodus ista solvitur, & alia indicitur habenda Idibus Januarij in Ecclesia Mossonensi.

DCCCCL.

Anno Diethmari Abbatis xxv. Indictione Romanorum octavâ, die mensis Januarij decimâ tertiâ, synodus Episcoporum habita est præcepto Regum Ottonis, & Ludovici in Basilica sancti Petri apud Mosonium præsidebat Ruperto Trevirorum Archiepiscopo: in qua convenerunt omnes ferè Diocesanæ Provinciarum Trevirensis, ac Rhemensis, confedente

dente etiam Arnolde prænominato Metropolitano, cujus discutienda erat causa. Affuit & Hugo intrusus Ecclesiæ Rhemensis, qui tamen synodum intrare noluit, sed Epistolam nomine Agapiti Papæ signatam per suos synodo legendam transmisit. Quæ cum soluta & lecta coram omnibus fuisset, nihil auctoritatis canonicæ habere videbatur; nihil etiam pro ejus causa significare, nisi ut ei præfatus redderetur. Unde cum Pontifices ad consultandum sese contulissent, mox eam penitus cassandam duxerunt; eò quòd rem in controversia pendentem absque ratione Canonice discussionis præciperet terminari, cum abdicato Pontificatum juberet esse reddendum. Comuni ergo Pontificum sententiâ iteratò decretum est, Arnoldum verum Ecclesiæ Rhemensis Episcopum esse habendum, utpote qui nullius synodi judicium refugerit: nec ordinem suum aliquo crimine fordidasset. Hugo verò, qui ad duas synodos vocatus venire contempsit, à Rhemensis Præfatus regimine penitus juberet esse remotus, donec in tertiam synodum veniat, seque de objectis criminibus legitimè faceret expurgatum. Hujus capituli sententia de XIX. capite concilij Carthaginensis extracta litteris committitur, & Hugoni abrogato destinatur. Cum autem cautionem Episcoporum vidisset Hugo subscriptam, iratus est vehementer; ac Ruperto Trevi-orum Archiepiscopo præfidenti synodi per suos contumeliosè remandavit: *Nihil se deinceps Episcoporum decreto penitus esse facturum.* Et ita synodus ista dissolvitur, & alia in Palatio Ingelenheim servanda ad kalendas Augusti proximas omnium consensu & voluntate indicitur.

Anno prænotato per multa Germaniæ, & Galliæ loca magni & frequentes terræmotus facti sunt, & complura ædificia subverterunt, innumerâsque arbores radicitus dejecerunt.

Anno verò præsignato die mensis Augusti primâ synodus universalis mandantibus Agapito Papa II. & Ottone Rege magno in palatio Imperiali apud Ingelenheim juxta Rhenum duobus à Moguntia milliaribus in Basilica Parochiali S. Remigij servata est cum necessarijs ad causas sequentibus. In qua vice & nomine memorati Papæ Agapiti præfedit Marinus Episcopus Hostiensis sanctæ Romanæ sedis Cardinalis atque Legatus ad eandem synodum specialiter missus & ordinatus. Convenerunt ad hanc sanctam synodum ex diversis Provincijs & Diocesisibus Episcopi secundum ordinem infra scripti. Marinus Episcopus Hostiensis Cardinalis prædictus Legatus & præfident in concilio, Fridericus Archiepiscopus Moguntinus, Rupertus Archiepiscopus Trevirensis, Wigfridus Archiepiscopus Colonienfis, Adeldacus Archiepiscopus Bremensis, Arnoldus Archiepiscopus Rhemensis, Bappo Episcopus Wirceburchensis, S. Conradus Episcopus Constantiensis, S. Udalricus Episcopus Augustensis, Tiethardus Episcopus Hildesheimensis, Bernhardus Episcopus Halverstatensis, Duto Episcopus Padelbrunnensis, Lioptacus Episcopus Ripuensis, Michael Episcopus Ratisponensis, Farabertus Episcopus Tungrensis sive Leodiensis, Dodo Episcopus Osnabrugensis, Eucherus Episcopus Myndensis, Heroldus Episcopus Saltzburghensis, Adelbertus Episcopus Pataviensis, Starckhardus Episcopus Eichstettensis, Borath Episcopus Slesvicensis, Wichardus Episcopus Basiliensis, Liedach Episcopus Ribunensis, Hildeboldus Episcopus Mimergarturdenfis, Rictovo Wormatiensis

Hugo iterum condemnatur.

Hugo contemnit Pontifices.

Synodus in Ingelenheim.

S. Conradus
S. Udalricus

Interfuerunt concilio Episcopi xxxii.

matiensis Episcopus, Reginboldus Episcopus Spirensis, Gauzlinus Tullensis Episcopus, Adelbero Episcopus Metensis, Berengarius Episcopus Virdunensis, Valpertus Cameracensis Episcopus, Baldericus Trajectensis Episcopus, Rudolfus Laudunensis Episcopus. Intererant etiam huic sancto Concilio Abbates nostri Ordinis complures: Hademarus Abbas Fuldenfis, Diethmarus Abbas hujus Cœnobij Hirsaugiensis, Adalbero Abbas S. Ferrucij in Bildenstat, & alij, quorum incertus est numerus. Horum omnium cuique cùm liceret ex decretis vel Canonibus sanctorum patrum proferre, quæcunque negotio viderentur accommoda, disponendi tamen auctoritas & interpretatio rationum Ruperto Trevirorum Archiepiscopo fuit commissâ; eò quòd divinarum humanarumque rerum scientiâ & eloquentiâ efficaciam præ cæteris haberetur insignis. Judicij autem censura penes Marinum Apostolicæ Sedis Legatum remansit. Considentibus cunctis post præmissas secundum consuetudinem celebrandi Concilij preces, postquam recitata sanctorum patrum Decreta, serenissimi reges Otto Germanorum & Ludovicus Gallorum in sacram synodum admissi sunt: quibus etiam sedentibus Rupertus Archiepiscopus Trevirorum dixit: [Multa sunt, patres Reverendi, pro quibus hic apud serenissimos reges in unum congregati sumus: plurima etiam sunt, quæ vestrâ providentiâ videntur ordinanda, cùm totius Galliæ republicam temeritate pravorum nimium constet esse turbatam, extremisq; periculis jam penè ex omni parte subjectam. Quapropter & leges tam divinæ, quàm humanæ contemnuntur passim ab improbis; cùm is, cui jus regnandi hæreditate debetur paternâ, suorum insectationibus captus, & coniectus in vincula, nullam habere videatur facultatem impios corrigendi. Rhemorum quoq; Metropolim caterva pravorum devastat fugato pastore. Hinc Deus contemnitur: jura Ecclesiastica violantur: cultus vilescit divinus: Clerus despicitur, totâque religio nostra prophanatur. His ergo malis, patres reverendi, oportet nos pro viribus resistere, & impijs pravorum conatibus diligentissimè obviare. Ad hoc enim in unum congregavit nos gratia Spiritûs Sancti, quatenus regnum divisum, & ob hoc penè collapsum; reformemus ad unitatis & pacis concordiam, ut & Dño regi deinceps libera potestas regnandi sit integra: & pastorê suum habeat viduata Rhemorum sancta Ecclesia.] Cujus sententiam Marinus Apostolicæ Sedis Legatus comprobans subjecit: [Optimè atque utiliter locutus est Coepiscopus & frater noster Rupertus: qui regnum prius censuit restituendum spoliato, ut postea sine metu tyrannidis sancta reformetur Ecclesia. Quod ut Deo annuente fieri queat, imprimis audienda erit causâ ipsius Domini serenissimi regis Ludovici: si id quoque vestri patiaturs censura judicij.] Sancta synodus respondit: [Placet ut audiatur.] Tunc Ludovicus rex surgens de latere Magni regis Ottonis coepit stans causam suam concilio proponere: quam iussus sedere ita inchoans breviter continuavit.

Marinus Legatus loquitur.

Ludovicus Rex Gallorum loquitur.

[Quantum Hugonis instinctu & impulsu conqueri apud vestras paternitates compellar, O Reverendissimi Patres, ille novit omnipotens Deus, cujus vos gratia huc in unum congregavit. Pater ejus, ut à principio exordiar, genitori meo invidens regnum, dum & domi militiæque deberet obsequium, non solum rebellionem nequiter intulit, sed captum

captum coniecit in carcerem, in quo & miserabiliter mortuus fuit. Me quoque puerulum cum Matre fugere in partes transmarinas eodem tempore coegit. Patre autem extincto, & me in exilium deportato, ipse cum reminisceretur patris sui propter insolentiam necati in bello, regnum suscipere formidabat: qui cum mihi procuracionem regni penitus invideret, Rudolphum promovit: sed Divinitas res illius sicut & cetera, quando voluit, regnandi finem determinans imposuit. Dum tandem illo mortuo regnum iterum vacaret paternum, me bonorum consilio inductus à partibus transmarinis revocavit, & omnium consensu in regnum promovit, nihil mihi præter Lugdunum relinquens. Promotus autem, cum ea quæ juris erant regij, prosequer, adversum me animum suum induxit. Factus itaque latenter inimicus, si quos habebam fautores, pecunijs subvertit, inimicos omnes in mei odium amplius provocavit. Tandem crescente invidiâ dolum corde produxit latentem, factâque cum Nortmannis conspiratione me captivum detinere, persuasi ab eo, in se regnum confidens posse transferri. Nec defuit insidijs effectus. Captus fui & carceri mancipatus, cum nihil talium suspicarer. At ille me manibus Nortmannorum eripere simulans, omnes filios meos jure obsidum dandos petebat. Sed his qui mihi fide fuerant devotiores, omnes dare recusantibus, uno dimisso, à Nortmannis me recepit. Jam libertatem sperans, quò animus impelleret, ire statuebam; verum aliter provenisse manifestum est. Nam captum me in vincula mox coniecit, totoque detinuit anno captivum. Postea cum ab amicis super hoc indignantibus sese impetendū formidaret, libertatem mihi spondit: si urbem Lugdunū à me reciperet, quā solā claudebar: in quam solam cum uxore & filijs recipiebar. Quid facerem? Castro vitam deliberatus præposui, & libertatem pro civitate accepi. Et ecce nunc omnibus privatus, omnium opem deponco. Quorum omnium in quolibet si Dux ipse contraire audeat, nobis tantum duobus singulariter congregiendum pro veritate fuerit.]

Quibus à rege Ludovico breviter dictis, Rupertus Archiepiscopus Trevirorum dixit ad Synodum: *Quoniam serenissimi Domini regis conquestionem contra desertorem satis breviter & lucide, ut arbitror, digestam audivimus: consequens mihi videtur Patres, ut quantum possumus, ejus causam determinemus. Dux ergo quoniam penè omnia regni jurâ sibi violenter usurpavit, etque reuerti viribus non valemus, mitius hoc adtemperandum arbitror: ut qui Deum non metuit, nec hominem reueretur, multâ ratione, multâque consideratione rerum, ad normam equitatis Deo iuvante reducatur. Igitur juxta Patrum decreta & Regulam Canonicam imprimis ad satisfactionem fraternè commonendus est: nec non & verbis suavis ad id modestissime revocandus. Quod si post blandos revocationis monitus respicere contempserit, omnium anathemate feriatur: habentes presidio, quòd à Domino Papa jam dudum sit admonitus, & jussus ab insectatione serenissimi regis Ludovici Domini sui quiescere. His à Ruperto Præsule Trevirorum prolatis, Marinus Sedis Apostolicæ Legatus subjunxit: Reminiscor, inquit, Dominum Papam ante hunc annum anathema promulgasse in omnes, qui hunc Dominum serenissimum regem Ludovicum Gallorum insectabantur: Epistolam quoque exhortatoriam per totum direxit regnum, quâ bonos quosque monebat, ne ab ejus fidelitate deficerent. Rectissime igitur est dictum, quia cum à Domino Papa prius sit monitus, à nobis jam secundo benigne est revocandus:*

Hugon. do-
lum com-
morat.

Rupertus
Archiepisc.
loquitur.

Marin. Le-
gatus Papæ
dixit.

Et poſtea, ſi contempſerit, omnium anathemate feriendus: nec ſolum ipſe, ſed omnes etiam, qui ſuis rebus & temeritati conſentiunt. Sed hanc ſolam à nobis accipiet opem, qui gladium & arma non portamus; & quid ab alijs accepturus eſt, qui omnium auxilium invocavit? Decreto ſanctorum Patrum ſtatutum, ut poſteaquam Tyrannus anathema, quod eſt ſanctæ Catholice Matris Eccleſie gladius, contempſerit, Principum & regum ſenſibili incurſione plectendus eſt, ut mandatis diſcat obedire Pontificum. Ad hæc Magnus Otto Germanorū & Romanorum

Otto Magnus Imperator dixit.

Imperator ſemper Augustus: *Multa ſunt, inquit, Patres, beneficia, quæ à vobis Domino & Fratri noſtro Ludovico utiliter poſſunt impendi. Etenim ſi armis divinis inſectatores illius fueritis aggreſſi, conſequenter aut facili tumultu quietſcent: aut ſi pergant eſſe temerarij, noſtris armis ut contemptores Eccleſie ſacrosanctæ ſe citius ſentient inſirmatos. Vos igitur jubente Legato & Vicario Domini Papæ Ordinis veſtri ſacerdotalis arma potenter exerite, & adverſarios amici regis noſtri Ludovici gladio Spiritus ſancti verberate. Quorum temeritas niſi quantocius ſe humiliaverit, ad noſtrum deinceps ſpectabit officium, qui defendere ſanctam tenemur Eccleſiam, arma contra præſumptuoſos ſumere, & cervicem ſuperborum juſte indignationis enſe amputare.* Quibus per Ottonem dictis, ſanctæ mox ſynodi decreto ſuaſoria Epistoſta ſcribitur, & coram omnibus ſub

Epistol. ſynodalis ad Hugonem Ducem.

hac ferie verborum recitatur: *Sanctæ ſynodus in palatio Ingelheim auctoritate Domini Papæ Agapiti ſub Dominis atque Orthodoxis regibus Otione & Ludovico utiliter habita, Hugoni Gallorum Duci, divini nominis timorem. Quantis malis, quantisque inſectationibus contra ſas & equitatem illam venerabilem Rhemorum vexaveris Eccleſiam, quantâ etiam crudelitate debacchatus ſis in Dominum tuum regem Ludovicum Gallorum, omnium penè ora loquuntur mortalium. Quod quàm ſit impium & ſceleratum, leges divine ſimul & humane palàm oſtendunt. Unde nos tibi compatiens ab his te malis amodo ceſſare monemus: & ad Dominum tuum cum multa manſuetudinis humilitate quantocius ut reverti ſtudeas, exhortamur. Quod ſi contempſeris, priusquam in diverſa feramur, te anathemate ſine dubio perstringemus: donec aut ſatisfacias ſecundum Canones, aut Romam apud Dominum Papam ratiocinaturus peras: cujus etiam litteris his monitus, & à tanto ſacnore prohibitus obedire contempſiſti. Unde & nos poſt illum tertio te monemus, & ad correctionem piè volumus revocare. Hanc Epistoſtam totius ſynodi auctoritate roboratam Duci miſerunt.*

Artaldus cauſam agit ſuam.

Poſthæc ſurgens Artaldus Rhemorum Archiepiſcopus, initium & progreſſum litis omnis ac hitorie inter ipſum & Hugonem ſubrogatum luculentiffimè explicavit: quin & Epistoſtam protulit nuper à Domino Papa ſibi tranſmiſſam, per quam, ut Episcopatum retineret, mandavit. Poſt cujus interpretationem Sigeboldus quidam prædicti Hugonis Diaconus aliam mox Epistoſtam ſynodo porrexerat, ſigno Domini papæ munitam, & à ſede Romana, ut aſſeruit, nuper deſtinatam. Quæ coram ſanctâ ſynodo ſimiliter eſt recitata, ac diligentiffimè diſcuſſa. In cujus textu id ſolum dicebatur, quòd Rudolphus Lugdunenſis Episcopus, Guido Sueſſionenſis, Hildegarius Belluacenſis & ceteri provincie Rhemenſis Episcopos, ad Sedem Apoſtolicam, ob reſtorationem Hugonis & abdicatorem Artaldi miſiſſent Epistoſtam. Unde & Dominum Papam ad eorum vota & petitionem omnia fieri velle Diaconus inferebat. Poſt cujus recitationem prædicti mox conſurgentes Episcopos, ſententiam Epistoſtæ penitus conſutârunt: nec non & calumniarum inventorem hominem

nem perditissimum acclamârunt. Quibus cum adversari calumniator non posset, maledictis aggrediens Pontifices, eos publicè de perfidia criminabatur. Confestim à Domino Marino Sedis Apostolicæ Legato decretum fuit, ut capitulum de calumniatoribus legeretur. Quo recitato eum ille non haberet, quod opponeret, Pontificum sententiâ Diaconatûs officio, quo fuhgebatur, privatus est: & cum ignominia, ut merebatur, exire compulsus. Artaldo autem Pontificalis dignitas habenda ab omnibus decernitur; idque penitus confirmabant Patrum institutis, eò quòd nullius concilij rationibus interesse refugerit. Et hæc primâ die concilij acta sunt. Alterâ verò die post recitatas sacræ auctoritatis lectiones, & Domini Ruperti Archiepiscopi Trevirorum allocutionem, à Marino Sedis Apostolicæ Vicario constituitur, ut quoniam juxta sacræ legis sententiam Pontificalis dignitas Artaldo restituta est, in ipsius dignitatis pervasorem synodalis proferretur censura. Recitantur itaque Regulæ canonum, sanctorumque Patrum decreta, Innocentij, Alexandri, Symmachi, Sixti, Cælestini, Zosimi, Leonis, Bonifacij aliorumque sanctæ Dei Ecclesiæ Doctorum illustrium. Quorum auctoritate constitutorum anathematizaverunt, & à totius Ecclesiæ Christianorum unitate separaverunt & excommunicaverunt Hugonem Rhemenfis Ecclesiæ pervasorem, donec resipiscat, & pro commisso scelere satisfaciat, aut se Apostolicæ Sedis examini personaliter repræsentet. Reliquis autem sacri concilij diebus tractatus fuit habitus de vita, & honestate sacerdotum, deque incestuosis & illicitis Presbyterorum conjugijs: & de illis qui Eucharistiam indignè tractant: de laicis quoque Ecclesiastica jura temerè violantibus, aut etiam sibi usurpantibus. Alia quoque nonnulla ibidem fuere prolata ad utilitatem Ecclesiæ communem, quæ in actis ejusdem sacri concilij scripta leguntur. Indicta fuit post dies triginta synodus alia Lugduni habenda in Ecclesia S. Vincentij Martyris, ubi anathema in Ducem Hugonem, nisi compareat, exaretur.

Anno itaque Dominicæ Nativitatis prænotato, in mense Octobri, convenit iterum sancta synodus Episcoporum Lugduni in Ecclesia sancti Martyris Vincentij præsentibus ibidem serenissimis Regibus, Ortone Magno Germanorum, & Ludovico Gallorum, præsidente Marino sedis Apostolicæ Legato; ubi post orationes consuetas & sacras Lectiones relictissimâ serie recitatas, postque sacrorum Canonum interpretationes, Hugonem Tyrannum anathematis vinculo imprimis percusserunt, eumque ab unitate sanctæ matris Ecclesiæ separantes ejiciunt; donec resipiscens Domino suo Regi satisfaciat: aut Romam pro sui absolutione apud Dominum Papam ratiocinaturus petat. In eadem quoque synodo sancta plurimus habetur sermo atque tractatus de Episcopis, qui cum Duce fuerant evocati ad Concilium, & venire contempserunt. De illis etiam agitabatur quæstio, qui consecrationi Hugonis contra statuta Canonum interfuerunt, & qui ab eo suas ordinationes sive promotiones acceptârunt. Damnantur etiam duo Pseudoepiscopi ab Hugone pulso, jamque abrogato promoti & ordinati, Thietbaldus scilicet & Ivo; quorum prior Ambianensem, secundus verò Silletensem fœdavit Ecclesiam. Damnatur etiam & Adalonus Lugdunensis Ecclesiæ Diaconus, per Episcopum suum Rudolphum insimulatus pro eo, quod Thietbaldum excommunicatum

Hugo pervasor Rhemenfis excommunicatur.

Synodus Lugdunen.

Dux Hugo excommunicatur.

Contumaces à concilio damnantur.

Conſecrat.
Eccleſ. Ful-
denſis.

catum Eccleſiæ temerariuſ introduct. Hi etenim in priori ſynodo apud Ingelheim cum Duce ad ſynodum evocati, venire contempſerunt. Denique plures alij pro ſuis criminibus ad ſynodum vocati, & contempnentes venire, per ſententiam decreti ſunt excommunicati, & ab unitate Eccleſiæ ſacroſanctæ, donec reſipiscant, penitus abſciſſi & damnati. Quibus ritè peractis ſynodus ſancta in Dei nomine diſſolvitur. Concilio terminato Dominus Marinus Epicoſopus Hoſtienſis Apoſtolice ſedis Legatus atque Vicarius ab Ottone Magno Rege per nuncios rogatus in partes diſceſſit Germaniæ, & Eccleſiam Fuldenſis Cœnobij ab Hademaro Abbate poſt incendium prioris de novo conſtitutam elegantiffimè, conſecravit: hiemèque tranſactâ Romam revertitur.

DCCCLL.

Fridericus
Archiepiſc.
capitur.

Anno Diethmari Abbatis xxvi. Moguntia Civitas ab Ottone Rege magno obſeſſa eſt: cujus Archiepiſcopus Fridericus ab eodem denuo captus eſt, & in Monafterio Fuldenſi ſub custodia Hademari Abbatis non multo tempore mancipatus, ſed Regis clementiâ citò dimiſſus. Clauit hiſ temporibus Arigandus Abbas Monafterij ſancti Petri in Gallia, vir moribus & doctrinâ integer atque ſanctiſſimus: qui ſtatum monaſtica puritatis tam in ſuo Cœnobio Senonenſi, quàm in diverſis alijs penè collapſum, verbo & exemplo magnificè reformavit: moriens tandem non ſine opinione ſanctitatis apud Senonas ſepelitur. Hiſ etiam temporibus mortuo Wilhelmo Senonenſium Epicoſo, Gerlandus Monachus noſtri Ordinis Cœnobij S. Germani Altifiodoreſis in ejuſ locum ſucceſſit, vir in omni genere ſcientiarum doctiſſimus, & non minùs vitæ merito, quàm eruditione ſcripturarum illuſtris: qui poſteaquam Eccleſiam Senonenſem ſtrenuè gubernâſſet annis aliquot, ſanctè moritur, & in ſuo Monafterio, unde venerat, ſepelitur. Poſt quem Hiedemannus Monachus S. Dionyſij Pariſienſis in Archiepiſcopum Senonenſis Eccleſiæ ordinatus eſt: vir & ipſe in ſcripturis tam divinis, quàm ſæcularibus eruditus; qui inter cætera ingenij ſui opuſcula de Muſica edidit pulchrum libellum: de computo quoque Eccleſiaſtico. Et quædam alia, quæ ad noſtras manus necdum pervenerunt.

Gerlandus
ex Monach.
Archiepiſc.

Hiſ quoque temporibus Otto rex Magnus poſtquam victor Danorum extitit, & Godfridum Ducem eorum cum toto regno ad fidem Chriſti convertit, pro informatione gentis ſalutari continuanda Epicoſopatum Schleſvycenſem de novo erexit, ubi Borathum noſtri Ordinis Monachum Cœnobij Corbejenſis in primum Epicoſopum ordinari præcepit. Simili devotione, & eodem tempore fundavit Epicoſopatum in finibus Danorum, quem Ripenſem appellant, ubi Siebdaum Monachum noſtri Ordinis Cœnobij Fuldenſis in primum Epicoſopum conſtituit: qui erat vir in omni ſcientia ſcripturarum doctus, eloquentiâ promptus, & ad perſuadendum idoneus, nec minus exemplo notabilis.

Hago Dux
excomuni-
catur à Pap.

Anno etiam prænotato, Ludovicus rex Galliarum poſteaquam Hugonem Ducem ſancta ſynodus Præſulum Lauduni excommunicaverat, multa adverſus illum prælia geſſit. Agapitus quoque Papa Romæ adunato Pontificum Italia Concilio anathema priori anno ſententiâ Epicoſoporum apud Laudunum in Ducem Hugonem latum confirmavit, ipſumque de conſenſu omnium Præſulum in conſilio tunc præſentium de no-

de novo excommunicavit. Rex etiam Magnus Otto suorum ingentem exercitum misit in Galliam contra Hugonem in auxilium regis Ludovici, quemadmodum in sancta synodo apud Ingelenheim habita promiserat. Hugo itaque Tyrannus videns se desertum à suis propter excommunicationis sententiam, & ob id tantæ multitudini adversariorum haud posse resistere, sapienti amicorum usus consilio, Ludovici Regis gratiam postulans accipere meruit, & ablata mox omnia resignavit. Hoc foedus inter Ludovicum regem Gallorum, & Hugonem Celticæ regionis Ducem juramentis necessarijs, & cautionibus confirmatum est: & deinceps ab utràque parte usque ad mortem amborum inviolabiliter servatum.

DCCCCLII.

Anno Diethmari Abbatis xxvii. Indictione decimâ, obiit Diethardus Monachus & Scholasticus sancti Aurelij Hirsaugiensis sextâ die mensis Januarij, anno ætatis suæ tertio, & sexagesimo. Cui mox in regimine scholarum successit Meginradus Monachus in omni varietate scripturarum doctissimus, & præfuit scholis Monachorum annis tredecim: qui multos suo labore discipulos laudabiliter instituit, sicut & ipse à suis Præceptoribus gloriôsè prius institutus fuit.

Meginradus hic scholasticus.

Anno etiam prænotato, de mense Februario mortuus est Marquardus Monachus, & scholarum Magister in Epternaco Cœnobio, ut supra diximus, Diœcesis Trevirorum, vir magnæ doctrinæ, morumque integritate multum venerabilis; de cujus ingenio, & opusculis superius anno Diethmari Abbatis septimo latius fecimus mentionem. Huic in regimine scholarum, ut Meginfridus dicit, successit Heribertus Monachus valde venerabilis, & præfuit annis decem & octo; homo certè doctissimus, & qui multa ad utilitatem posteritatis composuit.

Item anno præsignato, Diethmarus Abbas Monasterij hujus D. Aurelij Hirsaugiensis in ordine sextus moritur 12. die Maij, anno suscepti regiminis sui xxvii. nondum completo, & in Ecclesia sancti Aurelij sepelitur. Vir per omnia Deo dignus, amator fratrum integerrimus, & conservator Monasticæ disciplinæ studiosissimus, qui regularem observantiam sub Prædecessore suo penè collapsam, tam verbo, quàm exemplo magnificè reformavit: nec solum in spiritualibus pastorem se providum & utilem exhibere studuit, sed etiam in ampliandis, & conservandis possessionibus Monasterij vigilantissimus fuit. Monasterium suum libris, & ornamentis varijs magnificè decoravit, & quidquid ad augmentum divini cultus conducere potuit, studiosissimè impendit. Magna sub ejus regimine multitudo Monachorum extitit: quorum complures merito sanctitatis claruerunt insignes, & multis multa beneficia suis precibus à Domino impetrarunt. Plures etiam propter excellentiam doctrinæ omnimodamque scientiam scripturarum celeberrimi nominis habiti sunt; de diversis quoque Cœnobijs Monachi mittebantur ad Hirsaugiam; alij, ut sanctis instituerentur moribus, alij verò, ut divinarum humanarumque scientiam ab optimis Magistris haurirent scripturarum.

Diethmarus Abbas moritur.

Monachorum magnus numerus.

De